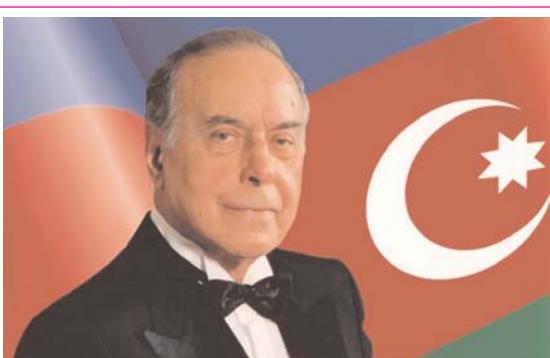

Gün-Xəbər

"Heydər Əliyevin 100 illiyi yubiley medalı təsis edilib"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Heydər Əliyevin 100 illiyi (1923-2023)" Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar" qanunu təsdiqləyib.

Bununla da "Heydər Əliyevin 100 illiyi (1923-2023)" Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında Əsasnamə" təsdiq edilib.

Eyni zamanda, "Heydər Əliyevin 100 illiyi (1923-2023)" Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsviri" təsdiqlənib.

Paşinyanı aradan götürməyin üç yolu

"Ermənistən Baş naziri Nikol Paşinyanı aradan götürməyin üç yolu var".

Bunu Ermenistən parlamentinin deputati Armenuhi Kyureqyan deyib.

"Nikol Paşinyanı aradan götürməyin üç yolu var. Ya istəfa verir, bu, böyük ehtimalla istisna oluna bilər, ya parlament ona etimad göstərmir, bunu da istisna edirik, ya da geniş ictimai təzyiq nəticəsində, amma bu da iki dəfə alınmayıb. Amma bu, heç də o demək deyil ki, bu yoldan tamamilə imtina edəcəyik. İki dəfə alınmadı, üçüncü dəfə cəhd edəcəyik, işə yarayana qədər çalışacaqıq", - deputat bildirib.

349 milyon manat mənimsənilib?!

Millet vəkili Vüqar Bayramov: "Hesabalama Palatasının 2022-ci il üçün hesabatından görsənir ki, 28 auditin 26-da dövlət satınalmaları ilə bağlı pozuntu qeydə alınıb. 2022-ci ildə uyğunluq auditü üzrə maliyyə pozuntularının məbləği 481 milyon manat olub. Bu həmin audit çərçivəsində baxılmış ümumi məbləğin 21 faizidir. Bu audit çərçivəsində 2 milyard 353 milyon manat audit olunub. Bu o deməkdir ki, uyğunluq auditü çərçivəsində yoxlanmış hər 100 manatdan 21 manatunda pozuntu qeydə alınıb. Eyni zamanda uyğunsuzluq müəyyənləşdirilmiş məbləğin 73 faizini, yəni 349 milyon manatı geri qaytarılması mümkün olmayan vəsaitlərdir. Bu isə kifayət qədər ciddi maliyyə araşdırması tələb edir".

Davamı səh. 2

Əhmədova hücumun pərdəarxası məqamları

O, Prezidentin güvəndiyi şəxsdir

Səh. 3

Təqvimdə rəngi qırmızı olan tarix

9 May qələbə günü

Səh. 5

"Uçdu göylərə Bizim peykimiz..."

Biz Heydər Əliyev siyasi kursunu davam etdiririkmi?!

Səh. 6

Hər 100 manatın 21 manatı mənimsənilib?!

"Hesabalama Palatasının 2022-ci il üçün hesabatından görsənir ki, 28 auditin 26-də dövlət satınalmaları ilə bağlı pozuntu qeydə alınıb".

Bunu iqtisadçı deputat Vüqar Bayramov bildirib. Onun sözlərine görə, 2022-ci ildə uyğunluq auditü üzrə maliyyə pozuntularının məbləği 481 milyon manat olub. *"Bu həmin audit çərçivəsində baxılmış ümumi məbləğin 21 faizidir. Bu audit çərçivəsində 2 milyard 353 milyon manat audit olunub. Bu o deməkdir ki, uyğunluq auditü çərçivəsində yoxlanılmış hər 100 manatdan 21 manatında pozuntu qeydə alınıb. Eyni zamanda uyğunsuzluq müzəyyənləşdirilmiş məbləğin 73 faizini, yəni 349 milyon manatı geri qaytarılması mümkün olmayan vəsaitlərdir. Bu isə kifayət qədər ciddi maliyyə araşdırması tələb edir"*, - deputat vurğulayıb.

V.Bayramovun sözlərinə görə, Palata fəaliyyət göstərdiyi dövrədə yalnız bir dəfə pre-audit keçirib: *"Halbuki, pre-audit nəzarətin keyfiyyətinin artırılması baxımdan çox vacibdir. INTOSAİ-in əsas tövsiyələrindən biri də informasiya texnologiyası auditü aparılmasıdır. Amma hələ də Palata tərəfindən bu audit növündən istifadə olunmur. Halbuki, bu auditdən istifadə nəzarətin miqyasının genişləndirilməsinə imkan yarada bilər".*

Iqtisadçı əlavə edib ki, 2022-ci ildə səmərəlilik (performance) auditin nəticələri 5-dir, yalnız 1 səmərəlilik auditin nəticəsində nəticəlilik ilə yanaşı qənaətlilik və səmərəlilik meyarları nəzəre alınır. *"Bu isə ondan xəbər verir ki, səmərəlilik auditin meyarlarının təkmilləşdirilməsinə ehtiyac var. Eyni zamanda, səmərəlilik auditin ümumi auditdə payı cəmi 11.9%, orta müddətli dövr üçün hədəf isə 15.0 faiz idi. Səmərəlilik auditin sayının az olması nəzarət mexanizmlərinin keyfiyyətinə birbaşa təsir göstərir"*, - millet vəkili vurğulayıb.

Erməni diasporu ukraynalı jurnalisti təhdid edir

"Beynəlxalq jurnalistlərin Qarabağa gedib nəyin baş verdiyini görmək imkanları oldu. Artıq Azərbaycanın səsi dünyada eşidilir".

Bu fikirləri Ukraynanın UNIAN informasiya Agentliyinin direktoru Mixail Qannitski "Haber Global" a müsahibəsində deyib.

O xatırladı ki, ermənilər Qarabağda hər şeyi, o cümlədən şəhərləri tamamilə dağdırıblar: *"Ərazilər minalanıb. Gəzmək belə, təhlükəlidir. Eyni zamanda ərazidə ümidi də gördük. Belə ki, hökumət yeni yollar*

ışqalın oxşar tərəfləri kimi, geri qaytması üçün yeni evlər inşa edilir".

Jurnalist Qarabağla Ukraynanı müqayisə edib: *"Baxmut kimi şəhərlər tamamilə yox edilib. Baxmut mühərabənin qaynar nöqtəsi olaraq qalır. Ruslar oradakı hər şeyi məhv etməyə çalışır. Eynisini Qarabağda da gördük. Erməni işgalçular rusların dəstəyi ilə bunu elədilər. İki mühəribə birbirinə bənzəyir. Yüzlərlə mülki şəxsin öldürüldüyü Ağdamda faciənin izlərini gördük".*

M.Qannitski bildirib ki, Azərbaycanın Qarabağda

həyata keçirdiyi yenidən-qurma işləri Ukrayna üçün modeldir: *"Azərbaycanın tərəbələrindən öyrənməliyik. Bu təcrübə bizimlə bölülməlidir. Çünkü Azərbaycan bunu çox yaxşı şəkildə həyata keçiridi. Nəticələri inidən görə bilirik. Qarabağ və Ukraynada*

nin dörd bir tərəfində böyük diasporu var. Ona görə də təsir gücündə sahibdirlər, öz fikirlərini yaya bilirlər, hətta lazımlı olanda yalanlarını da yaya bilirlər. Ruslar da bunu bizə eləmək istəyirlər".

Jurnalist söyləyib ki, Qarabağ və Ukraynada baş verənləri müqayisə etdiyi məqaləsi erməni diasporunu narahat edib: *"Ukrayna Ombudsmanı məqalə haqqında araşdırılmalara başlangıçını açıqlayıb. Amma mənə Ukrayna polisindən bildiriş gəlməyib. Fikrimcə, erməni diasporu om-*

budsmana toziq göstərib. Ombudsman da mənə hansısa məlumat vermədən belə bir addım atıb. Əgər polis həqiqətən nəyinə araşdırursa, kömək etməyə hazırlıq. Əgər polis mənə müraciət edərsə, əlimdəki bütün informasiyaları bölüşməyə hazırlam".

M.Qannitski xatırladı ki, Azərbaycan Rusiya ilə müharibədə Ukraynanın müttəfiqidir: *"Ermənistan isə Rusiyanın müttəfiqidir. Ermənistan sanksiyalarдан xilas olmasi üçün Rusiyaya yardım edir. Bunu bilirik".*

"Azad Jurnalistlər Təşkilati" Əvəz Zeynallı ilə bağlı Bəyanat yayıb

Bəyanatda deyilir: *"Azad Jurnalistlər Təşkilati" (AJT) ayrı-ayrı vəzifəli şəxslərin neqativ əməllərini çəkinmədən təqnid edən Əvəz Zeynallının həbs olunmasını, ilkin istintaqın az qala qapalı aparılmasını, ümumiyyətlə, bu şübhəli həbsi qətiyyətə pisləyir, jurnalistin həbsinin ölkəmizin beynəlxalq imicinə mənfi təsirindən narahatlılığını ifadə edir.*

Təşkilat mülki qaydada araşdırılmalı olan bu olayın cinayət təqibi kimi tövşif

olunmasına təəssüflənir və bunu hansıa revanşist dairənin hüquq-mühafizə orqanlarına təsirinin əlaməti kimi qiymətləndirir. Çünkü jurnalistə ilk əvvəl şahid qismində saxlanıldığı bildirlər də, sonradan Cinayət

Məcəlləsinin 311-ci (rüşvət alma) və digər "yamaq" maddələrlə ittihamı irəli sürürlüb.

Məhkəmə prosesində Əvəz Zeynallı ona qarşı irəli sürürlən ittihamlarla razılışmadığını, həmin ittihamları şer və böhtən olduğunu bildirib. AJT tənqidi çıxışlarına görə, bu gün məhbəs heyati yaşayan Əvəz Zeynallının həbsinin sıfarişli, şübhəli və ədalətsiz olduğunu düşünür, eyni zamanda işin Ağır Cinayətlər Məhkəməsində mübahisələndirilən ittiham aktının obyektiv, şəffaf ara-

dırılmasına və ədalətli məhkəmə qərarının çıxarılmasına ümid edir və hökuməti buna çağırır.

İRANDA AYƏTULLAH ...

Bu gün İranın Dini Ekspertlər Şurasının üzvü ayetullah Abbas Əli Süleymani Babolsər şəhərində silahlı hücum zamanı öldürülüb.

İran mətbuatı xəbər verir ki, bu haqda Mazandaran valisinin siyasi-təhlükəsizlik üzrə müavini Ruhullah Səleqi məlumat verib.

Məlumatda görə, İran Milli Bankının Babolsər filialında şəxsi bank məsələlərini həll etməkdə olan Ayetullah Süleymani silahlı şəxsin hücumuna məruz qalıb və nəticədə dünyasını dəyişib.

Sahidlərdən biri hadisənin təfərruatları barədə bunları deyib: "Ayetullah Süleymani bankda oturarkən hücum edən şəxş bankın mühafizəcisinin silahını qəfil elə keçirib ona atəş açıb. Hadisə nəticəsində daha üç nəfər yaralanıb".

Qeyd olunur ki, qətlə yetirilən din xadımı İranın ali rəhbəri Əli Xəməneyinin Sistan və Bələçistan əyalətindəki keçmiş nümayəndəsi və etnik bələuçların yaşadığı Zahidan şəhərinin sabiq imam-cüməsi olub.

Qatılın təhlükəsizlik qüvvələri tərefində artıq həbs edildiyi bildirilir.

Ukraynada Rus deputat öldürüldü

Rusiyada isə Kommunist Partiyasından Xakasiya Ali Sovetinin deputati Dmitri Ivanov Ukraynada gedən məharibədə həlak olub.

Rusiya mediası xəbər verir ki, o, muzdlu kimi PMC "Vaqner"ın tərkibində döyüşüb. Deputatın ölümü ilə bağlı respublika rəhbəri Valentin Konovalov məlumat verib. Amma o təfərrüati açıqlamayıb.

Ivanov martın 27-də vəfat edib, lakin bu xəbər indi açıqlanıb. Onun 46 yaşı var idi. Deputat 2023-cü ilin fevralında könülli kimi döyüşə gedib. D.Ivanovun həyat yoldaşı və beş uşağı var.

Bu, Ukraynada məharibədə ilk deputatın ölümü deyil, lakin Ivanov "Vaqner"-in tərkibində döyüşə gedən deputatlar və məmurlar arasındakı ölen ilk şəxsdir.

Xatırladaq ki, ötən ilin oktyabrında Novosibirsk vilayətindən olan deputat Dmitri Şmakov da Ukraynada öldürülüb.

İkinci Dünya müharibəsi iştirakçılara 1500 manat veriləcək

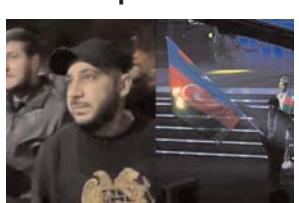
Prezident İlham Əliyev 1941–1945-ci illərdə İkinci Dünya müharibəsində iştirak etmiş şəxslərə, həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşürlərin dul arvadlarına, arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə, İkinci Dünya müharibəsində həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşürlərin dul arvadlarına, həmin dövrə arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə, İkinci Dünya müharibəsində İkinci Dünya müharibəsində döyüş cəbhələrinin arxa hüdudları, yaxud döyüşən donanmaların əməliyyat zonasını daxilində ordunun və donanmanın mənafeyi üçün tapşırıqları yerine yetirmiş xüsusi birləşmələrin işçilərinə, İkinci Dünya müharibəsi dövründə Leninqrad şəhərinin müdafiəsinə görə müvafiq medal və döş nişanı ile təltif edilmiş şəxslərə, habelə Leninqrad şəhərinin mühasiri iştirakçılara 750 manat məbləğində birdəfəlik maddi yardım veriləcək.

Sərəncama əsasən, 1941–1945-ci illərdə İkinci Dünya müharibəsində iştirak etmiş şəxslərə 1500 manat məbləğində, İkinci Dünya müharibəsində həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşürlərin dul arvadlarına, həmin dövrə arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə, İkinci Dünya müharibəsində İkinci Dünya müharibəsində döyüş cəbhələrinin arxa hüdudları, yaxud döyüşən donanmaların əməliyyat zonasını daxilində ordunun və donanmanın mənafeyi üçün tapşırıqları yerine yetirmiş xüsusi birləşmələrin işçilərinə, İkinci Dünya müharibəsi dövründə Leninqrad şəhərinin müdafiəsinə görə müvafiq medal və döş nişanı ile təltif edilmiş şəxslərə, habelə Leninqrad şəhərinin mühasiri iştirakçılara 750 manat məbləğində birdəfəlik maddi yardım veriləcək.

Sərəncamın icrası məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət bütçəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan 2,9 milyon manat vəsait ayrıllıb.

Erməni baş məşqcidən bayraq skandalına təpki: “Elə ağıllı idinsə...”

Ağırılıqqaldırma üzrə Avropa çempionatının açılış mərasimində Azərbaycan bayrağının yandırılması və Türkiyə idmançılarının fitə basılması qəbul edilməz idi.

Bunu ağır atletika üzrə Ermənistən yığmasının baş məşqçisi Paşa Alaverdyan deyib. “Narahatedici hallar oldu. Əlbəttə, bunu siyasilaşdırmaq istəməzdəm, amma deməliyəm. Gələn il eyni yarışlar üçün Türkiyə gedəcəyik. İndi təsəvvür edə bilərsinizmi, onların bizə münasibəti necə olacaq? Atletlərimizdən Tigran Martirosyan vaxtilə Türkiyədə dünya çempionu oldu, bayrağımızı dalgalandırdıq, hər şeyi etdik. Ermənistən adını qışqırtdıq, amma heç kim bizə heç nə demədi. Onlar indi buna görə apellyasiya şikayəti veriblər. Bu, tamamilə mənasız münasibət idi”, - Alaverdyan bildirib.

Baş məşqçinin Azərbaycan bayrağını yandıran Aram Nikolyana təpkiyi belə olub: “Elə ağıllı idinəsə, gedib sərhəddə durardınız. Bir qarşıqlıq yaratmağa məcbur idiniz?”.

Milli Məclisin srağagünkü iclası deputat Vahid Əhmədovun üzərinə həmkarlarının gənişmişiyası hücum etməsi ilə tərixə düşdü. Xalq arasında daha çox “millətdən uzaq milli məclis” adlandırılın MM-də saxta mandatla uzun illər deputat kürsülərində əyleşən və qocalan deputatlar Vahid müəllimə çox qızmışdır. Saxta mandatla MM-də oturmalarına heç kimin şübhə etmədiyi cavanlardan ibarət olan “xor kapellasi” da “mükəlifet” cildi geydirilmiş birinin başlığı ilə təhqir və söyüş növbəsi tutmuşdular.

V. Əhmədovun MM-də oturan deputatların saxta seçilməsi barədə əsl həqiqəti bloger Mehman Hüseynova verdiyi müsahibədə dilə getirməsi, deputatın başını “edam kötüyü” üzərinə qoymaq barədə təklifin səslenməsinə qədər məsafə çox az qaldı.

MM-də deputat kürsülərində

məmurların fəaliyyətindən və məmurların, deputatların qanunsuz biznes fəaliyyətində məşğul olmalarından və ölkədə qiymətlərin hər gün yüksəlməsini doğuran səbəblərdən danışır.

Həm də V. Əhmədov MM-də əyleşən çox azsaylı deputatlar dan biridir ki, hər yerdə hər gün ölkədə baş verən qanunsuzluqdan, haqsızlıqdan, rüşvət və kor-

həmkarlarına çox sanballı cavab verdi. MM-in İntizam komissiya-sı ilə onu hədələyənlər dedi ki, komissiyanın suallarına cavab verməyə hazırlıdır. Özünün dediyi kimi, xalq onu həmişə dövlət adamı kimi, eyni zamanda, xalqı düşünən insan olaraq tanır və güman edir ki, həmkarlarının bu qərəzli hücumdan sonra da deputat Əhmədov xalq

Əhmədova hücum edənlər yalnız şəxsi qazanc barədə düşünür

qocalmış, xalqın seçmədiyi, lakin xalq adından saxta mandatla 20, 25, 30 il deputat kürsüsünü zəbt etmiş, MM iclaslarına gelməkdən başqa, dövlət və xalq üçün heç bir iş görməyən, lakin hər ay dövlətdən 5-6 min manat maaşı alan şəxslərin həqiqəti etiraf edən deputat Vahid Əhmədovu hədəfə alması xalqın kəskin qəzəbəne səbəb oldu.

MM-də deputat V. Əhmədova hücum edənlərin kimliyinə fikir verin: hücum edənlərin həqiqətdən necə qorxuqları aydın göründü. MM-də saxta mandatla oturduqlarına görə, bu deputatlar onsuz da güclənən millət nüfərini xeyli gücləndirdi.

V. Əhmədovun üzərinə qərəzli hücumu təşkil edənlər əs-lində, bu cür hərəkət etməklə, söz və ifadə azadlığına yanlış münasibət göstərdiklərini ortaya qoymaqla özlərini ifşa etdilər. Bir daha xalqa aydın oldu ki, MM-də saxta mandatla oturan deputatlar yarasə gənədən qorxuodu kimi, həqiqətdən çox qorxular.

Xalq, xüsusən ölkənin Şimal bölgəsində yaşayan insanlar deputat V. Əhmədovun xalq və dövlət üçün göstərdiyi deputat fəaliyyətindən çox razıdır. Çünkü o, daim harada çıxış etməsindən asılı olmayıraq, xalqın və dövlətin güclənməsinə manə olunan rüşvətxor və korruptionə

rupsiya mühitinin hər gün gərginləşən sosial-iqtisadi böhranın getdikcə daha da dəriləşməsi barədə həyacan təbili çalır.

Xalq V. Əhmədova hücum edən deputatların onların xeyirinə hər hansı məsələ barədə MM-də danışığının şahidi olmayıb. Yaxud, hər il dövlət bütçəsinin 40 faizi ayrılan, dağıdılan və ölkə əhalisinin yarısının sosial durumunu bərabə halala salan, Qarabağ mühəribə veteranlarını 80 manata möhtac qoyan, aqıq-aşkar mühəribə əllilərinin, veteranlarının çətin sosial duruma etiraz olaraq, 50 nəfər əllilin özünü yandırmağa sövq edən ƏƏSM naziri Sahil Babayevin ünvanına həmin deputatların bir tənqid çıxışına xalq rast gelməyib.

Sorğu vasitəsilə rəyi soruşulan xalq hesab edir ki, deputat V. Əhmədovun MM-də həmkarları tərəfindən hücumda məruz qalmasının əsl səbəbi bloger Mehman Hüseynova verdiyi müsahibəsində etiraf etdiyi həqiqətlərdən daha çox, bu gün xalqın sosial-iqtisadi baxımdan pis duruma düşməsinə görə cavabdeh olan, tənqid etdiyi ƏƏSMN rehberi Sahil Babayevin işlədiyi nazirlikdən faydalanan deputatlar vasitəsilə təşkil etdiyi qərəzli hücumdur.

Qeyd edim ki, V. Əhmədov onun üzərinə hücum çəkən

və dövlət üçün fəaliyyətinə davam edəcək.

Hesab edirəm ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev yaxın-dan tanıdığı, deputat kimi etibar etdiyi, ölkənin güclənməsi namənə məmurları və fəaliyyətsiz deputatları tənqid etməklə, fədakarlıq göstərən deputat V. Əhmədovu, R. Mehdiyev dövründə qalma, ölkədə real durumu sünə vasitərlə çətinləşdirən, dövlətin güclənməsinə və xalqın firavənligini biganəlik göstərən, yalnız öz xeyirinə çalışan qərəzli şəxslərin hücumlarının nəyə xidmət etdiyini dəqiq müəyyən edəcək.

Tapdıq ABBAS

Baş redaktör,
“Əməkdar mədəniyyət işçisi”,
Pedaqoji felsefə doktoru,
Qarabağ mühəribə veteranı
t.abbas1952@mail.ru

Orta ümumtəhsil məktəbi deyəndə ağla ilk gələn onun məcburiliyi olur. Yeni ölkə vətəndaşının sağlığı imkan verən hər bir nəfəri müvafiq yaşa çatanda orta məktəbə yollanmalıdır.

Yol da elə o vaxtdan başlayır. O yol ki, bütün ömrümüzün mənasını, məzmununu, bir sözə, sonacan olanı başlanğıcdan cizir...

Təfərrüata çox da varmiram. Məcburi dediyimiz icbari təhsildə elə məcbur qaldığımız məqamlardan bəhs edək. Elə məqamlardan ki, orda belə də çoxları özünü, övladını, yaxın-uzaq tanışını görəcək. Bəziləri mövzumun qəhrəmanı olanları görməzdən gələcədə...

Orta məktəblərin hamisində şagirdlərin bərabər təhsil hüququnu tanınsa da, orda başqasının da eyni bir ölkənin vətəndaşı olmaq hüququnu görmək istəməyənlər var. Görmək istəmirlər, çünki bir-başa mənada ego problemi yaşayırlar. Görürkən də görəməzdən gələnlər elə hər dövrdə - keçmişdə də olub, indi də var. Gələcəkdə bu problemin yaşanmaması, ya da az yaşanması üçün də yازırıq, yazırıq, yene də yazırıq. Təki neticəsi olsun.

İstər aşağı, ibtidai, istərsə də yuxarı sınıf şagirdləri arasında yaşanan bu problemin adı ey-nihüquqlu vətəndaşlar arasındakı ayrı-seçkilikdir. Bu ayrı-seçkilik heç də şagirdin pis oxuması və yaxud tərbiyəsindən asılı deyil. Əlaçı şagirdlər arasında da müşahidə edilən söyügedən problemin həll yolu da zənnimcə,

Bugünün davranışları, sabahinsa xatirəsi...

bütövlükdə məktəbdə deyil, məktəbə qədərdir. Yeni burda ilk ağla gələn ailədir.

Həmiya məlum məsələdir ki, orta ümumtəhsil məktəblərinə müxtəlif aile formatından olan şagirdlər cəmləşib. Kiməse deyə bilməzsən ki, sən bu məktəbə gəlmə, yaxud da gel. Kimse orda oxumaq üçün başqasından nə arıtdır, nə də əskik. Lakin bəzən, daha dəqiqi, çox halda bütün uşaqlara eyni gözəl baxmamaq problemi yaşanır. Şagirdlər arasında müşahidə edilən bu məsələ də artıq böyük bir çətinlik yaradıb. Sözsüz ki, aşağılanan, ayrı-seçkiliyə məruz qalan şagirdlər üçün. Bəs bu problem, çətinlik, ağrılı məsələ nadir?

Məsələni ayrı-seçkiliyə məruz qalanın öz dilindən eşidək. Sadə, aydın, anlaşılan: "Ayrı-seçkiliyə

məruz qalmaq üçün neçənci sifidə və yaxud hansı yaşda olmayıñın heç bir fərqi yoxdur. Bu gün bəzi insanlar özünü çox yüksəkde, hədsiz səviyyədə hiss edirlər. Özlərini əlcətməz, digərlərini isə özlərindən aşağıda görürələr. Halbuki hamımız orta məktəb şagirdiyik. Amma onlar özündən razılıqla saf və utancaq, kövrək və mədəni uşaqları ən həssas olan həmin yerdən vururlar. Uşaqların zəif yerini biliib adamı o yerdən vurmaq ən azi ədəbdən deyil. Lakin özündən razılıqlarla başqalarına qarşı hər şeyi edə bilmək iddiası ilə yaşayırlar. Sanki onlar hərtərəflidir, başqaları isə heç nə edə bilməzler.

Bu yanaşma ilə yaşayanlar fəqət işlərinə lazım olanda aşağıdaçıqları şəxsin bütün bacarığından istifadə edirlər, amma sonra hə-

min şagirdi sanki tanımırlar. Məsələn, mən esseler yazıram, qrammatikanı yaxşı bilərəm, yaradıcılıq qabiliyyətim də var, müəllimlərim də məndən razıdır. Həm telim-terbiyəmə, həm də əlaçılığında olduğuma görə müəllimlərimi və valideynlərimi sevindirirəm. Lakin sinif yoldaşlarım münasibətdə özüm sevinə bilmirəm. Sınıf yoldaşlarım məni oxuyan şagird kimi tanışa da, yoldaşlıq etmək istəmirlər. Onlarla tənəffüsədə danışmaq, yeri gələndə gülmək, oy-un oynamamaq istəsem də mənə qəribə nəzərərlə baxırlar. Söz soruştonda sanki eşitmirlər, sualıma cavab vermirlər, amma iş məhz oxuyan olduğuma çatanda mənə yanaşır, məndən kömək isteyir, bəzən yazdığımı köçürür, sonra isə sanki məni heç tanımlırlar. Hətta idman dərsində voleybol oynamaya can atsam da dövrədə məni görmür, yalnız yoldaşlıq etdikləriyle oynayırlar. Bu məni çox üzür...

Mən uşaq vaxtı əyləncəli bir şəkildə görünməz adam olmaq istəyirdim. Artıq bu gün mən heçqıri menada görünmürem.

Qəlb qırmaq bu qədərmi asandı? Əsas da bu, safqəlblə bir uşaqdır... İslərinə yarayandan sonra insana onu tanımadı kimi davranmaq nə deməkdir?"

... Bu o demədi ki, balaca dostum, hər bir uşaq məktəbə ailəsinin onun "qabına nə qoyduğunu" getirir. Fərqi yoxdur məktəbə qoyulan yeməkqabında fəlibəşli, xeyirlidir, yoxsa yox. Amma insanın, yəni bu gün balaca, azyaşlı, sabahsa şəxsiyyət olacaq kimsənin qabında nəyin necə olmasınaçox fərqi var. Və məsələyə birbaşa dəxli var!

Yazınızı sonlandırmıram, ardı olacaq. Amma ümidi etmək istədim ki, sınıf yoldaşına problem yarananlar, "mən də o məktəbə getməyəcəyəm!" travması yaşadanlar onu oxuyub müsbət nəticə çıxarıcaq. Axi hamınız eyni yolun başlanğıcındasınız, bu gün yollaşa bilmədiyinizle sabah necə, hansı şəraitdə rastlaşacağınızı bile bilməzsınız.

İstənilən yolun kəsişməsində məktəb xatirələrinin evəzolunmaz rol olacaq. Bugün necə davranış, sabahinsa hansı xatirəyə döndəcək nümunəsində...

Nigar Orucova

"Vahid Əhmədov bütün varlığı, ruhu ilə xalqın, dövlətin yanında olan adamdır"

bu hallarla əlaqədar izahat, ifade tələb edilə bilməz. Vahid Əhmədovun sözügedən müsahibə ilə bağlı Milli Məclisde tənqidli fikirləri eşidəndən sonra, ona dedim ki, müsahibəni dinləməmişəm. Gəndər mənə, dinləyim, özüm nəticə çıxarım ki, orada dövlətə qarşı nə demisen ki, belə sərt ifadələrlə tənqid edirlər. Gəndərli. Oxudum.

- *Müsahibəyə baxış hansı nəticəyə göldüniz?*

- Həmin müsahibəni dinləyib o nəticəyə göldim ki, Vahid Əhmədovun sözügedən müsahibəsində, bəzi deputatların çıxışlarında hallandırıldığı kimi, dövlətə qarşı heç bir təhdid, təhqir və sair yoxdur. Bəzi məsələlərə münasibətdə tənqid və etiraf var... Vahid Əhmədovun sözügedən müsahibədə səsləndirdiyi fikirlərin çoxu onun Milli Məclisin tribunasından və mediada zaman-zaman səsləndirdiyi fikirləre oxşar fikirlərdir. Hələ müsahibəyə diqqətə "soyuq başla" yenidən qulaq assaqtır, görək ki, orada hökumətin dəstəklənməsi tənqidli məqamlardan daha çoxdur və həm də bu gün iqtidár düşərgəsində təmsil olunan bir neçə deputatları tərifləyib, dövlətin sosial siyasetini dəstekləyən ifadələr işlədir. Heç bir halda deputatların saxta seçilməsi anlamını verən ifadə işlətməyib. Məhz bu məqam kontekstdən çıxarılb fərqli təfsir edilib. Yenə deyirəm müsahibəni bir də "soyuq başla" və tərefsi dənəməyə ciddi ehtiyac vardır. Bununla belə müsahibədəki bəzi ifadələr kimlərinə hissəyinə timsalı-

xunub, inciklik yaradıb. Amma Vahid Əhmədov qarşı səslendirilən sərt tənqidli fikirlərin dozası buna adekvat deyil. Vahid Əhmədovun fikirlərini kontekstdən çıxarıb, onun dövlətə qarşı olduğunu iddia edənlər ya dövlət maraqları və mənəfeyinin nəoduğunu sonاقan anlamlı, bunu gəlisi gözəl standart ittiham sözləri ki-mi işlədir, ya dövlət və dövlətçilik anlayışları ilə hökumət anlayışını səhv salır, ya da ki, sadəcə qərezdən bu cür yozmağa cəhd edirlər.

- *Milli Məclisdəki çıxışlarda bu da səsləndirdi ki, Vahid Əhmədovun məsləsəsində İntizam Komissiyasında mütləq baxılmalı və o, cəzalandırılmalıdır. Yaxın günlərdə Vahid Əhmədovun məsləsəsi İntizam Komissiyasında baxılacaq. Sizcə İntizam Komissiyasında Vahid Əhmədovla bağlı hansı qarar verilə bilər?*

- Vahid Əhmədovun özünü də dediyi kimi, həmişə dövlətin və dövlətçiliyin yanındadır. İntizam Komissiyasında ona qarşı səslenəcək ittihamlara da cavab verebiləcək. Bununla belə Milli Məclisdəki çıxışlar zamanı dövlətə təhdid, parlamente, deputatlara təhdid və sair bu kimi daha çox standart ittiham xarakterli ifadələri bir kənara qoysaq, Milli Məclisdəki çıxışlardan bir xətt daha qabarlıq göründü ki, müsahibədə Vahid Əhmədovun Milli Məclisə bağlı səsləndirdiyi fikirlə deputatlarının hissəyinə toxunub. Bu təbiidiir. Məsələni elə bu

yöndə təmkinlə müzakirə edib, həmkarcasına narazılıqların bildirilməsini problemin çözülməsinin optimal, yəni mümkün variantlar içərisində ən yaxşısı və məqbul olanı hesab edirik. Vahid müəllim çox səmimi və bir ağsaqqal kimi bu yöndəki narazılıqları anlayışla qarşılıqlı bacaran insandır. Fikrimizcə İntizam Komissiyasında bu yöndə şifahi narazılığın bildirilmesi yeterli olardı. Bundan artırıma gedilməsini məqbul hesab etmirəm. Vahid Əhmədov kimi ictimai etimadı olan deputata töhmət və sair verilmsinə gedilməsi isə heç kimə xeyir gətirməyən çox səhv addım olar. Çünkü bayraq deyd etdiyim kimi, deputatın tənqidli fikirlər səsləndirməsinə görə məsuliyyətə celb oluna bilməməsinin yolverilməzliyi məsəlesi Konstitusiyamızda öz əksini təpib. Bu baxımdan deputatın müyyəyen məsələlərə dair tənqidli fikirlərinə görə ona qarşı linc qurulması, onun fikirlərini kontekstdən çıxarıb orada kriminal axtarmaq normal hal deyil. Vahid Əhmədov müsahibəsində öz şəxsi fikirlərini bildirib. Milli Məclisdə çıxış edən deputatlar da həmin müsahibənin bəzi məqamlarına iradlarını səsləndiriblər və on qat artıq tənqid ediblər və Vahid müəllimin də hissəyinə toxunan xeyli ifadələr işlədiblər... Məsələ elə buradaca bitməli idi. Amma məsələsinə İntizam Komissiyasında baxılması qərarlaşıbsa, belə həssas məqamlarda deputat həmkarımıza qarşı təmkinlə və anlayışla hərəkət edilməsini vacib hesab edirik.

Qəhrəmanlıq bizə tarixin dərin qatlarından gəlir. Xalq olaraq qəhrəman doğulmuş və Tomrlıslər, Babəklər, Cəvanşirlər yetişdirən millət olmuşdur. Sayı çox, vətənpərvərlik nümunəsi olan, bir qarış torpağının belə, düşməndə qalmasına razı olmayan şəxsiyyətlər yetişdirib coğrafiyamız.

Tarixdən biliyik, ele Vətən fədailəri olub ki, ölümün gözünü dik baxıb, canından keçib, torpağından keçməyib, tarixin yaddaşına, təqvimə həkk olublar.

Və beləliklə, təqvimdə qırımızı rənglə qeyd olunmuş tarixlər yaranıb. Adətən bu rəngdə qeyd olunan tarixlər qələbə ilə bağlı olur. Qanlı savaşlardan, müharibələrdən sonra tarixə qızıl həflərlə yazılın ele günler var ki, illər, əsrlər, qəri-nələr keçə də, həmin tarix dəyişməz olaraq qalır. Çünkü o tarix təqvimə saysız – hesab-sız itkilərin hesabına düşüb. Tarixdə itkisiz qələbənin ol-duğunu xatırlamıram. Savaşları dəhşətli edən də ele həmin itkilərdi. Ki, 50 milyon itki-lə qələbə tarixini yaddaşlara yazdı ikinci Dünya müharibəsi.

Bir əsr içinde bəşəriyyətin iki dünya müharibəsi ile üz-üzə qalması, acgöz dövlətlərin, torpaqdan, sərvətdən nəf-si doymayan insanların, dünyanın yenidən bölgüsü-rülməsi uğrunda apardıqları mübarizənin “bəhrəsiydi”.

İki nəhəng hərbi ittifaq arasında cürcümüş narazılıq toxumları Birinci Dünya müharibəsinə gətirib çıxartmışdı. Bu ağılsız mübarizə Almaniya və Böyük Britaniya arasında idi.

Lakin bugünkü mövzumuz birinci dünya müharibəsinə aid olmadığı üçün, bu barədə geniş danışmadan, kecid alıram ikinci dünya müharibəsinin bəşəriyyətə vurduğu ziy-anların şərhinə.

İkinci Dünya müharibəsi XX əsrin ən dəhşətli sehifəsi kimi, bizim üçün çoxlu qurbanlar hesabına qələbəyle başa çatdı. O qələbə ki, dünyada misli görünməmişdi və Rusiya ilə yanaşı faşizmə qarşı qal-xan digər xalqlar üçün də önməli idi.

İkinci Dünya müharibəsi 1939-cu il sentyabrın 1-də faşist Almaniyasının Polşanı işgal etməsi ilə başladı. Bu müharibə burada iştirak edən dövlətlərin sayına görə və ey-ni zamanda müharibənin ge-diş qaydalarına və hərbi texni-kanın gücünə görə Birinci Dünya müharibəsindən ağır və dəhşətli idi. O illərdə, İtaliya və Almaniya nasistləri nə-inkin öz ölkəsinin insanlarını, eyni zamanda bəşəriyyəti təhlükə içində qoymuşdu.

Bu dövlətlərin 1941-ci ilin iyun ayının 22-de SSRİ-yə hücumu Böyük Vətən müharibəsinin başlanmasına səbəb oldu. Faşizmin Kommunizmə döyüşməsi, SSRİ-nin tərkibində olan Azərbaycanı da bu müharibəye qoşulmaq mecburiyyətində qoymuşdu. Adı tarixdə “Böyük Vətən Mühəribəsi” kimi həkk olunmuş bu savaşda, Azərbaycan xalqı həm ön cəbhədə, həm də arxa cəbhədə çalışırdı.

1945-ci il mayın 8-dən 9-na keçən gecə, alman generalı Vilhelm Keytelin danışqsız təslim aktını imzalaması, faşizmin süqtuna səbəb olan bir tarix kimi yaddaşlara həkk olunub.

Əminliklə deyə bilirik ki, SSRİ-nin faşizm üzərində qə-ləbəye nail olmasının 80%-də Bakı neftinin payı var. Bunu sübut etmək üçün yalnız belə demek kifayətdir ki, yanacaq-la işleyən hərbi texnikanın 90 faizi Bakı yanacağı ilə işleyib.

məkeşli müharibə yollarında göstərdikləri qəhrəmanlıqlara, şücaətlərə görə Azərbaycan əsgər və zabiti SSRİ-nin müxtəlif orden və medalları ilə təltif edilib.

İki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq olmuş Həzi Aslanov, Sovet İttifaqı qəhrəmanları İsrafil Məmmədov, Ruslan Vəzirov, Adil Quliyev, Ziya Bünyatov, Gəray Əsədov, Məlik Məhərrəmov, Meh-

dən biri olan Vermaxtinin nəzdində yaradılıb. Müsəbir dille desək, bu, A.Hitlerin ali baş komandanı olduğu Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan bir diviziya idi. Türk-tatar əsir-lərindən təşkil olunmuş belə legionların yaradılmasında sə-bəbkar olan və bunu ideya ki-mi təklif edən türk generalı Hüsnü Əmir Ərkilət idi. Lakin bu ideyanın reallaşmasında Nuru paşanın da adını qeyd

müstəqil dövlət olması fikri xüsusi vurgulandıqdan sonra, nəhayət 1945-ci ilin martında Azərbaycan legionerlərinin böyük fealiyyəti nəticəsində, Almaniya Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyb.

Bu gün də Böyük Vətən müharibəsinin iştirakşlarını fəxrle, qururla yad edirik. Azərbaycan Respublikasının prezidenti İlham Əliyevin hər il Böyük Vətən müharibəsinin veteranları və onlara bərabər tutulan şəxslərə yardım məqsədi ilə imzaladığı sərancam, onlara diqqət və qayğının nümunəsidir. Prezidentimiz tərəfindən bu şəxslərə göstərilən hərtərəfli qayğı onun öz təbirincə desək vacib amildir. Bir məsələni xüsusi qeyd etmək yerinə düşər ki, qələbə münasibəti ilə paytaxtda və regionlarda bayram tədbirləri hər il dövlətimizin, xalqımızın, milletimizin adına layiq şəkil-də keçirilir. Bu yolda sağlam-liğini, gəncliyini fəda etmiş və

Təqvimdə rəngi qırmızı olan tarix - 9 May qələbə günü

İkinci Dünya müharibəsinin bu faktorları Azərbaycan xalqının fədakar, qəhrəman, cəsəretli bir xalq olmasını bir daha sübut edib. Həmin illər-də Respublikamızda iqtisadiyyatın əldə etdiyi resursları bütünlükə cəbhəyə yönəltmək dövlətin, xalqın qarşısına qo-dukğu ən ümde məqsədi idi. Mühəribə üçün vacib olan və-saitlərin hazırlanması üçün, bu vasitələri hazırlayıb, yara-dıb ərsəyə gətirən zavod, fabrikleri daim işlek vəziyyətdə saxlamaq, qısa müddətə Bakını ordunun ən mühüm cəbhəxanasına çevirmək, böyük çətinliklər bahasına gəlsə də, bu çətinliklərə sinə gərən, ağır mesuliyyəti ciyndlərində daşyan insanlar vəzifələrinin öhdə-sindən layiqincə gəliblər.

Azərbaycanın tarixində ən çox istehsal olunan neft 1941-ci ilə təsadüf edir. Bu tarixdə istifadəsi 23 milyon ton aça-tan “qara qızıl” SSRİ-nin tə-lebatının 71%-ni ödəyirdi. Ümumiyyətlə, müharibə illərində Azərbaycan neftçiləri ölkəyə 75 milliyon ton neft, 22 milliyon ton benzin və başqa neft məhsulları veriblər.

Onu da qeyd etmək yerine düşər ki, SSRİ-nin hərbi hava qüvvələrinə benzin vermək üçün Akademik Yusif Məmmədliyevin səyi nəticəsində yeni texnologiya yaradılıb. Qafqazdan Berlinə qədər keş-

di Hüseynzadə, generallar Mahmud Əbilov, Akim Abba-sov, Tərlan Əliyarbəyov, Hacı-baba Zeynalov və bir çox baş-qaları öz qəhrəmanlığı ilə xal-qımızın şərəfli tarixinə yeni sətirlər yazıblar.

Azərbaycan legionu...

Azərbaycanın milli müstəqilliyyinin qazanılması və Almaniya hökuməti tərəfindən tanınması uğrunda əzmlə mübarizə aparan bu təşkilatın sayesində, ikinci Dünya müharibəsi illərində Almaniyada fealiyyət göstərən, Azərbaycanın siyasi xadimlərinin və xüsusi nüfuz sahibi olan hərbiçilərinin köməyi ilə min-lərlə yurdaşının həyatı xilas olub.

Bu, belkə də bir təsadüfdür ki, Legionun rəmzini simvoli-zə edən üç rəngli ay ulduzu Şevron, Azərbaycan Respublikasının indiki bayraqı ilə ey-nilik təşkil edirdi. Bu təşkilatın, hərbi dəstənin yaradılma-sında əsas məqsəd Azərbaycanın müstəqilliyyini bərpa etmək idi. Hətta bunu könüllülərin şüarında da gör-mek mümkün idi. Şüarda bu sözər yazılmışdı - “Biz yalnız azadlıq üçün vuruşuruq və bizi heç bir qüvvə saxlaya bil-məz”.

Azərbaycan legionu Almanianın xarici hərbi hissələrin-

etmək mütləqdi.

Həmin illərdə əsirlərdən arxa və ön cəbhədə orduya yardım məqsədi ilə istifadə olunurdu. Əsirlər özlərini əsirlikdə tam təsdiq etdikdən sonra legion kimi formalaşmağa başladılar və almanların eti-madını qazandılar. Almanlar onları qısaca “xivi” adlandırdılar. Bu söz “hilfswillige” sözünün qısa ifadə forması idi. Tərcüməsi razılıqla faydalı iş görənlər, kömək edənlər, si-lah daşıyanlar anlamına gelir.

Mühəribə uzandıqca “xivi-lər” onlar üçün təşkil olunan alman düşərgələrində təhsil alaraq könüllü legiona çevril-dilər. Lakin bu prosesin ləng getməsinə səbəb, legionların, xalqların azadlığı uğrunda mübarizəsi, zəfer çaldıqları halda aid olduqları xalqın azadlığına nail olub öz müstəqil dövlətini yaradacağı amili idi. Bu amil almanlarda qorxu hissini səbəb olurdu. Amma digər tərəfdən narazılıq isə legion rəhbərlərinin yetişdirdiyi qüvvələrdən imtina etmək demək idi. Nəticə etibarı ilə, na-sistlər legion rəhbərlərinin tə-ləbləri ilə razılaşmalı olurdu-lar.

Azərbaycan legionerlərinin 1943-cü ildə Berlində, Milli Azərbaycan Qurultayının keçirilməsi həmin dövr üçün mühüm tarixi hadisə idi. Bu qurultayda Azərbaycanın

bu gün də həyadta olan, ya-şayan müharibə iştirakşına maddi-mənəvi dəstəklər olur. Qəhrəmanların ailələri ilə görüşlər təşkil edilir.

İki dəfə sovet ittifaqı qə-hrəmanı adına layiq görülmüş tank qoşunları komandanı gen-ner-major Həzi Aslanovun xatirosuna ucaldılmış abidə zi-yarət edilir.

Postsovet məkanında və digər müharibə iştirakçısı olan ölkələrdə hər il 9 May faşizm üzərində qələbə günü kimi qeyd olunur. Biz də “Paral-ıl”çilər olaraq, bu böyük tarixi zəfər münasibəti ilə, bütün müharibə veteranlarını və qə-ləbenin qazanılmasında əməyi olan hər bir kəsi təbrik edirik, bu yolda canını fəda etmiş insanlara Allahdan rə-hmət, yaşayınlarla isə can sağlığı arzu edirik!

Sahnaz Salehova

Azərbaycan orbitə yeni peyk göndərir

Rəqəmsal inkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Kosmik Agentliyi ("Azərkosmos") Azərbaycanın yeni peykinin orbitə çıxarılması üçün bənəlxalq nüfuzlu peyk istehsalçısı olan şirkətlərə danışçılar aparır.

Bu barədə "Azərkosmos"dan bildirilib.

"Danışçılar davamlı prosesdir, ölkəmiz və müştərilərimiz üçün ən uyğun seçim edilən qədər davam edəcək. Ümumiyyətlə, yeni peykin hazırlanması və istismara verilməsi prosesindən əvvəl əsaslı şəkillədə araşdırma tələb olunur. Peyp xidmətlərinde müştərinin yenilik, dəyişiklik, uyğun qiymət, satış sonrası dəstək, innovativlik kimi tələbləri var. Bu gözəntilər daim dəyişir və yenilənir", - cavabda deyilir.

Bildirilir ki, eyni zamanda peykin orbitə buraxılmasından əvvəl gələcəkdə yeni peyk layihəsindən ölkəmizin əldə edə biləcəyi iqtisadi və qeyri-iqtisadi faydaları və səmərələri öyrənilir.

Xatırladaq ki, hazırda Azərbaycanın "Azerspeys-1" və "Azerspeys-2" telekommunikasiya peykləri fəaliyyət göstərir. "Azərkosmos" kommersiya fəaliyyətinə başladığı bu 10 il ərzində "Azerspeys-1", "Azerspeys-2" və "Azersky" peyklərimizin xidmətlərindən 500 milyon manat gəlir əldə edib.

"Azersky" – Yerin məsafədən müşahidə peyki dizayn edilmiş istismar müddətindən 1 il daha tez, yeni fealiyyətinin 9-cu ilində missiyasını başa çatdırıb. Hazırda peyp ilə məlumat mübadiləsinin dayanmasına mümkün səbəb kimi kiçik ölçülü kosmik tullantı və ya meteorit ilə toqquşma nəticəsində peykin enerji təchizatının sıradan çıxmış olması ehtimal olunur.

"Azersky" peyki 45 milyon manat məbləğində siğortalanıb və artıq siğorta məbləğinin alınması işlərinə başlanılıb.

Peykin kommersiya fəaliyyətinə başladığı tarixdən indiyə qədər 105 milyon manat gəlir əldə olunub. Həmçinin, müxtəlif dövlət orqan və qurumlarına əlavə olaraq 150 milyon manat dəyərində peyp təsvirləri verilib. Beləliklə, peykən əldə edilən iqtisadi fayda qoyulmuş investisiyadan 1,5 dəfə çox olub.

Şair Teymur Elçinin 50-60 il əvvəl qələmə aldığı bu uşaq şəiri Azərbaycanın "Azersky" adlı Yer səthini məsafədə izləmə peyki yoxa çıxandan sonra yenidən gündəmə gəlib. Bu şeir bütün sosial şəbəkələrin Azərbaycan sektorunun gündəmini zəbt edib. Gülüş hədəfi nakam "Azersky" peykidir.

Əcəb millətik, gülməyi bacarsaq da, özümüzə gülməyi bacarmırıq. Dünyada inkişaf etmiş millətlər yalnız özünə gülməyi bacaran millətlərdir. İngilis, fransız, alman, yapon və s., daha kimləri deyim... Bütün bu millətlərin hamısı özünə gülməyi bacarır. Azərbaycanda isə "özünə gülmək" söyüş, təhqir sayılır. Kimi haqsız ("ne-prav") çıxarmaq istəyirik, dərhal ona xitabən "filankəs özünə gülür", deyirik! Yeni düz danışmir, qələt eləyir...

Bir çox bələlərimizin da mənbəyi məhz buradan başlayır. Əvvəlcə ona aydınlıq gətirək ki, "özünə gülmək" nədi? Məsələn, Çarlı Çaplin İngilis xalqına onun eyiblərini yandırıcı gülüş qamçıları vasitəsi ilə çat-

baycan bəyləri ingilislər kimi, gözləri yaşarana qədər gülürdü. Lakin onlar gülüşün sonunda ingilislər kimi ayılıb Sabirin, Mirzə Cəlilin üstünə getmirdi, onların dediklərindən nəticə çıxarmıldı. Bunu sadəcə bir komediya kimi qəbul edib, şairə və yazıçıya ehtiram göstərildi. Bu gün də vəziyyət dəyişməyib. Azərbaycanın klassik ədəbiyyatında yüz il əvvəl qələmə alınmış təqnid əsəri oxuyurraq və bizə elə gelir ki, bu əsər bu gün üçün yazılıb. Məsələn,

əlameti sayılır.

Deyən səhəbət çox uzandi, indi isə keçək hazırda cəmiyyətin gülüş hədəfinə çevrilən, nə kam taleli, itkin düşmüş "Azersky" peykimizə. Rəsmi məlumatda görə peyk ilə məlumat mübadiləsinin dayanmasına mümkün səbəb kimi kiçik ölçülü kosmik tullantı və ya meteorit ilə toqquşma ehtimal olunur. Belə ki, toqquşma nəticəsində peykin enerji təchizatı sıradan çıxmış ola bilər. Lakin ABŞ kosmik müşahidə mərkə-

xaotik hərəkət etməlidir. "Azersky" isə hazırda öz orbiti ilə hərəkət edir. Rusiya təcrübəsində peyklərdə nasazlıq, hətta, yanğın da baş verib, amma bu heç də peykin nəzarətdən çıxmazı ilə nəticələnməyib. Rus mütəxəssislərinin fikrincə, bizim peykimizlə müəmmalı hadisələr baş verir. Yəni peykin "Azərkosmos"la əlaqəsi kəsilsə də o öz orbiti üzrə hərəkətini və yəqin ki, müşahidələrini davam etdirir. Bu peykin başqa idarəci tərəfindən ələ keçirilməsi ehtimalını ortaya qoyur. Adının çəkilməsini istəməyən rus mütəxəssisinin fikrincə, böyük ehtimalla "Azersky" peyki Fransanın "Airbus Defence and Space" şirkəti tərəfindən ələ keçrilib. Ona görə ki, peyk yalnız öz istehsalçısı və ya əvvəlki idarəedicisi tərəfindən ələ keçrilə bilər.

Bu yerdə 1994-cü ildə Minsk qrupu yaradılonda həmsədrədən biri kimi Fransanın təmsil edilməsinə Heydər Əliyevin etirazı yadına düşdü. Necə olur ki, Heydər Əliyev bir münaqişənin həllində Fransanı həm-

"Uçdu göylərə Bizim peykimiz..."

Biz Heydər Əliyev siyasi kursunu davam etdiririkmi?!

Sabirin "Hophopnamə"si... Götürün oxuyun, zəhmət olmasa... Hami düşünəcək ki, Sabir dahidir, yüz il əvvəl bugünkü problemləri necə səlist qələmə alıb... Xeyir, Sabir istedadlı şəirdi, ancaq dahi deyil. O, öz zəmanəsində gördüyü problemləri qələmə alıb, öz dili ilə desək, gördüyü nikü-bədi izhar edib. Biz isə bir xalq olaraq bu gülüş dolu təqnid anlayıb, ondan nəticə çıxara bilməmişik, misralara, sətirlərə gülüb həzz almışiq, vəssalam. Geyiminizi, qiyafəmizi dəyişmişik, düşüncəmiz və həyat tərziniz bir qədər də bərbadlaşıb bu yüz ildə.

Yenə gülürük... 50 milyon dollar dəyəri olan peykin yoxa çıxmasına da gülürük. Bu olayı gülüş dolu təqnidə çevirməyi bacaran kifayət qədər sabırlar, cəlillər var. Onların da yaratdığı əsərlərə gülürük, yalnız misralara, beyitlərə, cümlələrə gülürük, özümüzə isə əsla yox! Elə biliyik ki, bu tənqid bizim üçün deyil, biz müdrik və mükəmməl xalqıq - özümüzdən razıyıq, özümüzə vurğunuq - bəlkə də rəngli yuxular da görürük. Bəlkə də ona görə cəmiyyətdə "özünə hörmət elə" ifadəsi məshurlaşıb. Əslində insan hörmətinin vektoru ətrafdakılara yönəlməlidir, insan başqalarına hörmət etməlidir. Özünə hörmət, özünə vurğunluk tibbdə "şizofreniya"

zinin məlumatına görə, "Azersky" öz orbiti ilə uçuşları davam etdirir.

Məlumat üçün qeyd edək ki, "Azersky" Azərbaycanın ilk yüksək ayırdetmeli (1.5 m ayırdetmə) Yer səthinin məsafədən müşahidə peykidir. "Azersky" Azərbaycan və Fransa arasında kosmik sənaye üzrə strateji əməkdaşlıq çərçivəsində 2014-cü ilin iyun ayında orbitə çıxarılib. 2014-cü ilin dekabr ayında, Azərbaycanın milli peyk operatoru "Azərkosmos" və Fransanın "Airbus Defence and Space" şirkəti arasında imzalanmış müqaviləyə əsasən "Azərkosmos"-a təhvil verilib. 2023-cü ilin aprel ayında - istismar müddətindən 1 il tez (fealiyyətinin 9-cu ilində) peyklə əlaqə kəsilib. Istismar müddəti on il olsa da, məsafədən bəzi təmir-bərpa işlərindən sonra peyk 2-3 il də əlavə xidmet etmək imkanlarına malik idi.

Bu olayla bağlı bir neçə rus mütəxəssisələ əlaqə saxladıq. Onların hamısı peykin meteorit və kosmik tullantı ilə toqquşmasını qeyri-mümkin saydılar. Çünkü peykin manelərin dəf etmək, ondan yayınmaq qabiliyyəti var. Digər tərəfdən, mütəxəssislərin fikrincə, peyk hər hansı cisimlə toqquşma nəticəsində enerji təchizatını itirəsə, o öz orbitindən çıxaraq,

Akif Nəsirli

Ermənistan ABŞ-ın "qara siyahı"sına düşdü

Gizlicə Rusiyaya ötürürmüş

ABŞ Konqresinin bir grupp ermənipərəst üzvü yenə feallaşib, Azərbaycanın Ermənistanla sərhədlərini bərpa etməsinə qarşı bəyanatlar verirlər. Halbuki Konqres Ermənistanın siyaseti ilə bağlı sərt bəyanat səsləndirməlidir.

Bu barədə "Atlas" Araştırmalar Mərkəzi bildirir.

Mərkəzin ekspertləri deyirlər ki, ABŞ Rusiyaya qarşı tətbiq etdiyi sanksiyaları nəzarət altında saxlamağa çalışır: "Vaşinqton hesab edir ki, Rusiyaya qonşu olan bir qism ölkə sanksiyaları nəzərə almır. Bu baxımdan, ABŞ maliyyə nazirinin müavini Elizabeth Ro-

zenberqin Mərkəzi Asiya ölkələrinə səfəri diqqət mərkəzindədir. O keçirdiyi görüşlərdə region ölkələrini Rusyanın sanksiya altında olan şirkətləriyle əməkdaşlıqlıdan çəkindirməyə çalışıb. Bundan əvvəl dövlət katibi Entoni Blinken və digər amerikalı rəsmilər də bölgəyə səfər etmişdilər. Onlar da bu ölkələri Rusyanın sanksiya altında olan şirkətləriyle əməkdaşlıqlıdan imtinaya çağırmışdır. Avropa İttifaqı nümayənlərinin də Mərkəzi Asiyada olublar.

ABŞ və Avropa İttifaqı bir stra dövlətlərə seçim təklif edib: ya dünya iqtisadiyyati çərçivəsində əməkdaşlığı da-

vam etmək, ya da Rusiyaya maddi dəstək qarşılığında məhrumiyətlərlə üzləşmək. Vaşinqton və Brüsselə hesab edirlər ki, bir qism dövlətin Rusiya ilə idxlə-ixrac əməliyyatları artıb. Bu da Vaşinqton və Brüsselə şübhə yaradıb ki, həmin dövlətlər ABŞ və Avropadan alıqları məhsulları sonradan Rusiyaya satırlar.

ABŞ Maliyyə Nazirliyinin siyahısında şübhəli 18 dövlətin adı çəkilib. Bunların içərisində Mərkəzi Asiya ölkələri ilə yanaşı, Ermənistan da yer alıb. Ermənistanın son aylarda Rusiyaya ixracı xeyli artıb. Bu, Qərbədə şübhələr yaradıb ki, Ermənistan Kremlin istəyi ilə Qərb ölkələrindən aldığı məhsulları Rusiyaya ötürür. Mexanizm belədir: Rusyanın sanksiya altında olan şirkətləri lazımi avadanlıqları əldə etmək üçün Ermənistan banklarına pul köçürür, İrəvan həmin pulla Qərbədən gərəkli avadanlıqları alaraq Rusiyaya ötürür.

Ermənistandan fərqli olaraq, Qazaxistan Rusiya ilə ixdal-ixrac əməliyyatlarında ehtiyatlı mövqeyə üstünlük ver-

məyə çalışır. Təsadüfi deyil ki, Astana bir müddət əvvəl Moskvadakı ticarət nümayəndəliyini bağlayıb".

Təhlildə vurgulanır ki, Vaşinqton Pekinin de Rusiyani sanksiyalarından qurtarmağa çalışdığını müşahidə edir: "Çinin nəhəng şirkətləri Qərb sanksiyalarıyla hesablaşaraq, Rusiya ilə ticarətə diqqət yetirir. Çünkü Çinin həmin şirkətləri Qərbin sanksiyaları ilə üzləşmək istəmir. Bu halda həmin şirkətlər ABŞ və Avropa bazarını itirə bilərlər. Buna baxmayaraq, Pekinin regional siyaseti Rusyanın xeyrinədir və Kreml bu yolla sanksiyaların qurtulmağa çalışır. Məsələn, Pekinin Səudiyyə Ərəbistanı ilə İranı barışdırması Moskvanın işinə yarayıb.

Pekin körfəz ölkələrlə six əlaqələr qurmaqla ABŞ-ın bu bölgəyə təsirini azaltmağa çalışır. Belə olan halda körfəz ölkələri həm İran, həm də Rusiya ilə əlaqələr qurmağa başlayır. Səudiyyə Martin ilk 10 günlündə Rusiyadan 2.5 milyon ton dizel yanacağı alıb. Vaşinqtonda şübhələnlər ki, Səudiyyə Rusiyadan aldığı nefti emal etdikdən sonra müxtəlif ölkələrə satır. Bu səbəbdən Vaşinqton Ər-Riyadla dialoqu genişləndirilib. Pekinin vasitəciliy təşəbbüsleri və körfəz ölkələrinin İranla dialoqu Vaşinqtonda narahatlıq yaradıb".

Britaniyalı politoloq: "Bu, Ermənistanı sülh müqaviləsi imzalamağa məcbur edəcək..."

"Laçın-Xankəndi yolunda Azərbaycan sərhəd-buraxılış məntəqəsinin açılışı çox vacib və vaxtında atılmış addımdır".

Bu barədə tanınmış Britaniyalı politoloq-jurnalist Neil Watson açıqlamasında deyib. Britaniyalı politoloq xatırladı ki, Ermənistan Laçın-Xankəndi yolundan qeyri-qanuni silah, dərman və başqa qadağan olmuş vasitələri Qarabağ bölgəsində yaşamağa davam edən ermənilərə çatdırıb: "İlk öncə bu məsələnin qarşısı alınmış olacaq. Biz ötən həftə Qarabağ ərazisində piyada səleyhinə basdırılmış minaların partlaması nəticəsində üç azərbaycanlı hərbiçinin öldürüünü, daha üç hərbiçinin yaralandığının şahidi olduq. Məlum olub ki, həmin minaların üzərindəki tarix 2021-ci ilə aiddir. Yəni, həmin partlayıcı vasitələr üç tərəfli atəşkəsin imzalanmasından sonra ərazidə basdırılıb. Bu da onu göstərir ki, Ermənistan sülhə ciddi yanaşır".

Beləliklə, düşünürəm ki, sərhəd-buraxılış məntəqəsinin açılışı Qarabağ ərazisində qeyri-qanuni, qadağan olmuş vasitələrin, silahlının gətirilməsinin qarşısını birdəfəlik alacaq və Ermənistanı sülh müqaviləsi imzalamağa məcbur edəcək. Bu, həm də Qarabağda yaşamaqda davam edən ermənilər tərəfindən Azərbaycanın təbii sərvətlərinin sonrakı istismarını da dayandıracaq".

Britaniyalı politoloq həmçinin qeyd edib ki, sərhəd-buraxılış məntəqəsinin açılması dünyaya humanitar yüklerin çatdırılması ilə bağlı heç bir blokadanın olmadığını göstərir: "Bundan başqa Rusyanın və müəyyən qədər İranın dəstəklədiyi Ermənistanın bu keçid məntəqəsinin yaradılmasına razı olması onların sülh və sülh sazişinin yeganə irəliləyiş olduğunu başa düşdүünü göstərir".

Mən ümid edirəm ki, iki tərəf - Azərbaycan və Ermənistan öz maraqlarını güdən üçüncü tərəfləri cəlb etmədən uzunmüddətli sülh sazişi həzurlamaq üçün danışqlar masasına qayıdaqlaqlar. Dəfələrlə qeyd etdiyim kimi Paşinyanın özü də bilir ki, sülh onun ölkəsi üçün yeganə çıxış yoldur. Ermənistan Rusiya və İranın dəstəyinin kənarə qoymalı, Azərbaycanla razılaşma üçün sülh müqaviləsi imzalımalıdır".

"The Washington Post": Avropa ölkələri və Azərbaycan razılığa gəliblər

Memorandum of Understanding for encouraging cooperation among Bulgartransgaz, Transgaz, FGSZ, Eustream and SOCAR

BULGARTRANSGAZ

TRANSGAZ

FGSZ

eustream

SOCAR

çatdırmaq üçün Azərbaycanla anlaşma memorandumu imzayıb.

"Ukraynadakı mühəribə bizi mehriban qonşuluq, həmrəylik və əməkdaşlıq anlayışlarının yeni ölçülərini axtarmağa vadar etdi. Bu, əsasən, beynəlxalq logistika xəritəsinə dəyişikliklər etmək imkanına malik olmaq üçün bizdən yeni həllər, yeni marşrut və təchizat axtarmağı tələb edir", - Bolqaristan Prezidenti Rumen Radev bildirib.

Bolqaristan təbii qazı Yu-

nanistanla birləşdirici interkonnektor vasitəsilə Azərbaycandan İtaliyaya çatdırmaq üçün çoxseqmentli boru kəməri layihəsi olan Cənub Qaz Dəhlizinə bağlıdır. İnterkonnektor Bolqaristana ölkənin tələbatının, demək olar ki, üçdəbirini ödəyən bir milyard kubmetr Xəzər qazını tədarük etməyə imkan verir və həcmini ildə beş milyard kubmetrə çatdırmaq imkanına malikdir".

Qeyd edək ki, aprelin 25-də Sofiyada "Bulgartransgaz" (Bolqaristan), "Transgaz"

(Ruminiya), FGSZ (Macaristan) və "Eustream" (Slovakiya) və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) arasında əməkdaşlığın təşviqi ilə bağlı Anlaşma Memorandumun imzalanması mərasimi keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Bolqaristan Respublikasının Prezidenti Rumen Radev imzalanma mərasimində iştirak ediblər.

(Əvvəli səh.8-da)

İstintaqın naşılığı, yoxsa... məhkəməyə hesablanmış "çiy yemək"?

Nə ise, uzun məzhəkdir. Qənaətimi şərtləndirən olayın iki kiçik detalını da yazım ki, yuxarıda salanan suallar havadan asılı qalib kimsədə şübhə doğurmasın.

1-ci detal. Hüquq tehsilim olmasa da biliyəm ki, (əminəm ki bu-nu ibtidai təhsili olanlar da bilir) avtomobili oğurlayan və Atyalı deyilən ərazidə yaşayın hər üç şəxsin günün birində Yasamala gelib tanımaza-bilməzə binanın öündən maşın aparması mümkün deyil. Yeni avtomobilin iki ay orada saxlanması, ailəmizin evdə olmamasını onlara deyən, onları yönləndirən şərki də var. Hətta mənim iştirakımla 28-ci polis bölməsində sorğu zamanı rəis müavini Mireddinə ilk suali da bu barədə olmuşdu: "Sən o uzaqlıqda Atyalıdan gelib Yasamalda saxlanan maşının yiyəsinin evdə olmağıni hardan birləndir?"..

...Amma sonra bu detal araşdırılmadı (bəlkə də araşdırılub və digərləri kimi tutularaq buraxılıb, bilmirəm). İndi sual olunur: Yeni doğrudanmı cinayet üçün əhemməyyət kəsb edən bir mühüm detalın araşdırılmasını mayor rütbeli təhqiqatçı və baş leytenant rütbeli müstəntiq gözdən qaçırb? Heç inandırıcı deyil...

2-ci detal. Oğular avtomobilin nisbətən bahalı xeyli detalını gün yarım içinde söküb və həm de satıblar. Tek bu fakt təsdiq edir ki, bu cinayet emeli bir dəstə tərefindən əvvəlcəndən planlaşdırılıb və həyata keçirilib. Öks təqdirde avtomobilin bu qədər hissəsinin az bir vaxtda söküfür həmən satılması mümkün olmazdı. Təhqiqatçı və müstəntiq isə cinayet içinde gərəklə olan bu mühüm amilin-avtomobilin söküfür hissələrinin kimlərə satıldığından üstündən sükütlə keçirilər. (belə onlar da müyyən-leşdirilib və istintaqdan yayındırılib, bilmirəm).

Gizlədilən kamerası görüntüləri, oğurların tutulub sonradan buraxılması və üstəgəl indi qeyd etdiyim - üstündən sükutla keçilən, araşdırılmayan iki mühüm detal. Məger belə istintaq olur?! Yeni onlar elə əməmindirlər ki, bu çiy yemek kiminse medəsində həzm olunacaq?..

O ki qaldı təhqiqatçının və müstəntiqin mənim "yuxarı instansiyalara müraciət edəcəyəm" fikri-mə onların cavabına, bu, qanuna uyğun istintaqın aparılmasından daha çox, tendensiyalı istintaqa rəqmən onların qanuna arxayıncasına meydən oxumasından, "get əlin hara qəlbidir ora qoy" deməsindən başqa bir şey deyil. Bunu onların fəaliyyətinə rəqmən mətiqələ hara və necə yozsan da məhz bu fikrə gelib çıxır.

DİN-dən və Baş Prokurorluqdan sıfır reaksiya. Labirintin başlangıcına qayıdış

Bu eybecərliklərdən, qanunun, haqqın göz-görsəti tapdanmasından, təhqiqatın, istintaqın şəxsi mənafelərə uyğun tendensiyalı aparılmışından bezib də fevralın 17-də hörmətli Daxili İşlər naziri Vilayet Eyyazova olanları detallarına qədər yazdığını şikayət məktubu ünvanlaşdırıb.

Fevralın 23-də məktubun ünvanına yetişdiyi barədə bildirilən qəbzi aldım. Az qala 2 ay olacaq,

Yustinian kodeksi, Ədalət və bizim Osmanlı yeničəriləri

amma... sıfır reaksiya.

Odur ki, bu dəfə üz tutdum Baş Prokurorluğa. Mart ayının 3-də olay haqda Respublikanın Baş Prokuroru hörmətli Kamran Əliyevə yazdığını şikayət məktubunun ünvanı çatlığı haqda martın 9-da qəbz, az sonra üstəlik cavab məktubu da aldım. Cavab məktubunda şikayət ərizəsinin araşdırılmasının Bakı Şəhər Prokurorluğununa göndərildiyi vurgulanır. Amma bu günü kimi həle ki, bu qurumdan da reaksiya yoxdur. Yasamal rayon prokuroru ise cinayet işinə prosessual nəzarəti öz ampliasına uyğun həyata keçirməkdədir...

Bu bürokratiyaya, süründürməciliyə, göz-göreti tendensiyaya baxmayaraq, vaxtılı "Ədalət" qəzetində çalışdığımdan hüquq-mühafizə orqanları ile praktik tənisiş, onların fəaliyyəti haqda yazarlar hazırladıqdan içimdə bir damcı da olsa inam hissi qalmışdı. Ele bu hissə də özümü ovundurub məcburən DİN-e zəng etdim. Məktubun araşdırılması üçün Bakı Şəhər Baş Polis idarəsinə göndərildiyini dedilər. Ora zəng etdim və işin müstəntiq Ramin Abbasovda olduğunu bildirdilər. Ona zəng etdim və o da məni... yenidən lap əvvəle qaytardı. Bəli, inanılmaz olsa da inanılmalıdır: BŞBPİ-nin müstəntiqi məni kamerası görüntülərini gizlədərək istintaqı saxtalaşdırıb birtərəfli apardıqlarından şikayət yazmağıma səbəb olanların üstünə göndərdi.

Yasamal RPI-də istintaq idarəsinin rəisi Elvin Nəsibovla görüşdüm. O, hər şəyden xəbərsiz kimi tövə sərgileyib bu işi öz nəzərətine götürəcəyini bildirə də, nəhayət yene bu cinayet işinin istintaqını aparan və "bizdə heç bir kamerası yoxdur" deyən (kamera görüntüləri Yasamal RPI-nin 28-ci Polis Bölməsində gizlədilib inamindayam və təbii ki, özbaşına yox) müstəntiq Kamran Namazovla üz-üzə qaldım.

Yalanın ince etirafı və müstəntiqdən 2-ci şok: 3 oğrunun 3-ü də azadlıqdaymış. Niya və Nəyin müqabilində?!

Müstəntiqlə sayca ikinci görüş zamanı qanunu vecə almayan, ədalətlə janqyorluq edən bu mən-fətpərəstlərin qurduğu bu karusel oyununda daha bir şok yaşadım. (Kamran müəllim yönləndirildiyi hüquqi prosedurları, yalnız verilən tapşırıqları yerinə yetirir zənnindəyəm). Belə ki, mən aylar əvvəl bu müstəntiqlə görüş zamanı o mənə oğurlardan yalnız 1-inin həbs edildiyini, "onun da Kürdəxanı tecridxanasında 18 nəfərlik kamerasda zülm çəkdiyin" demişdi.

İndi isə öyrendim ki... 3 oğrunun 3-ü də azadlıqdaymış!!! Yeni heç biri həbs olunmayıbmış. Səbəb də... "bəzi nüanslar nəzərə alınaraq o bir nəfərin istintaqı azadlıqla ola-ola aparılı"miş. "Axi siz mənə elə deməmişindin" sualıma anı sükutdan sonra cavab gəldi: "Mən onun istintaq altında olduğunu deməşəm...". Mən isə bir az əvvəl yazdığını kimi, bu müstəntiqin əvvəl mənə dediklərinə istinad edərək daxili işlər nazirliyinə və baş prokurorluğa şikayət ünvanlaşdırıb. Amma avtomobili bütöv oğurlayanlıyə yox, içəriyə-zada basımlar,

1-i həbs olunur deyə, necə deyələr, yaxamı cırırdım.

Bəli, hüquq-mühafizə orqanı əməkdaşlarının davranışından belə çıxır ki, mən oğurlardan 2-sinin buraxılıb 1-inin həbs olunduğunu yazmaqla o 1 oğrunun haqqına girmişəm. Üstəlik de onların ən yuxarı instansiyasına yalan məlumat yazmışam... Qarşılığında təskinlik üçün bu suali yazmaqdan başqa çaram qalmır: Bəs mənim haqqım, bəs mənim talan olunmuş əmlakım necə olsun?..

Göründüyü kimi, mənim haqqımı məni ədalət axtarışı labirintinə

yuxarıda qeyd etdiyim kimi, sadəcə "sixib suyunu çıxardır", həmən buraxırlar. Azmi görmüşük, oxumuşuq həyatımızın acı reallığını əks etdirən belə təzadalar?.. Və çox təsəssüf hissi ilə də olsa deməyə məcburam: Haqqında bəhs etdiyim konkret halla bağlı adında belə təessürat yaranır ki, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları oğruları qanun qoruyucusu kimi vətəndaşın əmlakını tələdiyinə görə yox, məhz şəxsi çıxarları üçün axtarır, tutur, sonra da... Yeni ovçuluq kimi bir şey.

Yustinian kodeksi, Ədalət və bizim Osmanlı yeničəriləri

VI əsər aid Yustinian kodeksində istifadə edilən bir anlaysı var - ədalət anlaysı. Bu anlaysı orada belə təqdim olunur: "ƏDALƏT - daimi və dayanıqlı olaraq hər kəsə haqqını vermək istəyidir."

Doqmaya çevrilmiş, ictimai, fəlsəfi və hüquqi anlam daşıyan "Ədalət mülkün təməlidir" deyilən bir deviz də var. Bütün üstün cəmiyyətlərə, ələlxüsəs da qardaş Türkiyədə dövlət attributları qədər müqəddəs və yanından keçilmək keçərlər.

Bu iki abzadsa verilən fikir və metodologiya ilə bizim hüquq-mühafizə orqanı təmsilçilərimiz, daha dəqiqi, mənim rastlaştıığım poqonluların iş prinsipini müqayisə etməyə dəyərmi? Əlahəzər FAKT diqtə edir deyək ki, dəyməz. Sanki bizim bəzi kabinet poqonluları Osmanlı yeničəriləri kimi ayrı-ayrı xalqlardan yiğilmiş ordu toplusudur-sanki hərəsi ayrı-ayrı dinin, məzəhəbin (oxu: qanunun) təmsilçisi və daşıyıcılarından. Bu xalqın indisi və gələcəyi onlar üçün heç bir onəm kəsb etmir.

Müstəntiq cinayet işini "sixib suyunu çıxardıqları" oğrunun arvadının doğmasına qədər uzada bilərmi?

...DİN və Baş Prokurorluğun rəhbərlərinə ikinci məktub da ünvanlaşdırıb. Məktub ünvanına yetişib. Başqa kime yazmalyam ki, haqq-hüquq təmsilçilərinin haqq-hüquq yoluna qaytarılmasına əncəm çəksin? Hələ ki cavab-reaksiya yoxdur. Əvvəl yazdıqlarım dan yaranan qəti qənaəti də bura yazıram: Bu qədər süründürməçilikdən, ötür-ötürdən sonra elə təessürat yaranır ki, bu qurumlarda heç kim heç kimin kitabı oxurmur. Əger oxunsayıd, onda bu

məzhəkənin ssenari müəllif(lərin)inin ambisiyasının karşısına sədd çəkilər, rütbəsindən və ranqindan asılı olmayaq hər kim olur-olsun, Qanundan şəxsi məqsədləri üçün sui-istifadə edənlər durdurular və tutduqları oğruların "qas-gözünə" aşiq olub onları buraxmaqla-istintaqı özllerinin mənafeyine - mədələrinin şərisinə uyğunlaşdırıb aparanlar cəzalandırıldılardı. Əksinə, bu dəqiqə onlar mütəəkkil oğru dəstəsi üzvlərinin (bəli, təhqiqatçı vaxtılı mehz belə deyirdi və düz deyirdi) necə deyərlər, "sixib suyunu çıxarandan" sonra "qanun naminə" məhkəmə baixına göndərilecək tək bir oğruya da toz qondurmamaq üçün "ölü sənəd", yeni yüngülləşdirici faktorlar hazırlanıqla hazırlanıqları hazırlıqlar. Güman etmək olar ki, müstəntiqə ci-nayet işinin istintaqını acı bağır-saq kimi uzatmaq tapşırığı verenlər həbs olunan şəxsin işini yüngülləşdirmək üçün onun arvadının 5-6 aylıq hamileliyə çatmasını gözləyirlər - müstəntiqin birinci görüşümüzde özünün izhar etdiyi fikir mehz bu mənaya gəldi. Və bu qədər kombinatorluq görendən sonra istər-istəməz xəyal edirəm ki, bu istintaqçıların işini lap daha çox yüngülləşdirmək üçün istintaq hətta onun arvadının doğmasına qədər uzada bilərlər. Ki, körpə usağı da var. Bunlardan nə desən çıxar...

Necə ki, qrup halında edilən mütəəkkil cinayeti bir nəfəre yükleyib istintaqı daha yüngül madde ilə fiksə edir, bahalı bir transfer əməliyyatı heyata keçirib işi ucuzlaşdırırlar (oxu:kiçildirlər), onu da edərlər.

Yoxsa... avtomobil oğurlayan 3 nəfərdən 3-ü də azad buraxıb onlardan yalnız 1-inin istintaqını dövlət çevrilişinə cəhdə suçlandırılınların, mütəəkkil terror dəstəsinin dövlət adamlarına sui-qəs-dində və digər ağır cinayətlərə günahlandırılanların istintaq kimi niyə bu qədər uzadırdılar ki?..

Son olaraq qeyd edim ki, mən həbs olunmalı oğruların neyin müqabilində və niyə buraxılmasına, istintaqın nədən oğruların xeyrinə aparılmasına zəmin olan bir mühüm detali da biliyəm və Fakt-Sübətə əlim çatmadığı üçün indi açıqlaya bilmirəm. Bunu ərizə ilə müraciət etdiyim instansiyalara da yazardım. Reaksiya verən olmadı. Yena deyirəm: Əger onlarda-baş prokurorda və Di nazirində bunu bilmək istəyi yaranarsa, rüşvət və korrupsiya faktının səbutları anında təsdiq oluna bilər.

Nəhayət, Haqqın və Ədalətin təcəllə etməsi yolunda mən bu başqıcıllıdıcı, ürəkbulandırıcı karuseldən qurtula, labirintdə çıxa biləcmi, bu qalib baş prokuror Kamran Əliyevin və Daxili İşlər naziri Vilayet Eyyazovun insafına. Bəli, biz məhz belə bir cəmiyyətdə yaşıyırıq-adam kimi yaşamımız qanundan yox, ayrı-ayrı vəzifəli şəxslərdən asılıdır. Mən bunun canlı şahidiyəm.

P.S. Hələ də rəsmən özəlləşdirə bilmədiyim, lizinqlə 24 min manatdan çox pul ödənilən, səkülüb-dağıtlı, müstəntiqin deməsinə görə, ekspertin "10500 manatlıq zərər" qiyməti qoyduğu "skelet" avtomobil isə "istintaq gedir" deyə dekabrın 9-dan 28-ci polis bölməsinin həyatında "böyrü üstə" qalıb.

Qəmbər Yusif

Azərbaycan Laçın-Xankəndi yolunun başlanğıcında sərhəd-buraxılış məntəqəsini qurdı. Bu addımın 44 günlük müharibədən sonra Ermənistən hərbi siyasi-rəhbərliyinin bölgəni siyasi çəkişmələr, silahlı insidentlər poliqonuna çevirmek cəhdleri fonunda gerçəkləşməsi Azərbaycanın növbəti dəfə belə qısa zamanda mümkünsüz gerçəkləşdirməsi anlamına gəlir.

Laçın-Xankəndi yolunda Azərbaycanın nəzarət-buraxılış məntəqəsinin yaradılması (Aprelin 23-də) Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli və ardıcıl siyasetinin nəticəsi və tətənəsidir. Çünkü rəsmi Bakıya qarşı olan xarici təhdidlərə, təzyiqlərə rəğmən məhz dövlət başçısının iradəsi və qətiyyətli mövqeyi Azərbaycanı pille-pillé bu məntəqəni qurmasına imkan verdi.

Hazırda Laçın-Xankəndi yolunun başlanğıc nöqtəsində Azərbaycan bayrağının dalgalanması, "DİQQƏT! Azərbaycan Respublikasının ərazisində daxil olursunuz" yazılış ləvhənin yerləşdirilməsi və Azərbaycan sərhədçilərinin dayanması İlham Əliyevin 44 günlük müharibənin gedişində dediyi "Mən nəyi, nə vaxt, necə etməyi yaxşı bilirəm" fikirləri bir daha aktuallaşdırıldı.

Son hadisələr təsdiq etdi ki, dövlət başçısı Ermenistanla soyuq savaşın, beynin müharibəsinin, informasiya mübarizəsinin davam etdiyi bu postkonflikt mərhələsində her bir məsələni ən kiçik detalına qədər analiz edərək, ölkənin, xalqın maraqlarına və tələblərinə cavab verəcək şəkildə ən doğru qərarı qəbul etməyi çox yaxşı bilir.

Elə Prezident İlham Əliyevin sərt və barışmaz mövqeyinin nəticəsidir ki, dəhlizin 5 km müəyyən edilməsi, 3 il müddətinə yeni yolun istifadəyə verilmə-

Laçın-Xankəndi yolunda Azərbaycan bayrağı dalgalanır

si və Laçın rayonunun mərkəzinin Azərbaycana qaytarılması ile bağlı principial müddəələr 10 noyabr üçtərefli bəyanatında öz əksini tapmışdı.

Bunun ardınca yeni yolun ilyarına istifadəyə verilməsi eslində Bakının əsas planının nədən ibarət olduğuna bir mesaj idi. Ermənistandan 7 km yol süni şəkildə ləngitməsi, həttə 2022-ci ilin avqustunda bununla bağlı təxribatlar törətməsi belə Azərbaycanı məqsədinə çatması istiqamətində maneqilik törətməyə yetərli olmadı.

2022-ci ilin sentyabrında Laçının mərkəzinin qansız və heç bir qurban olmadan, bir güllə atılmışdan Azərbaycanın nəzarətinə keçməsi də məhz İlham Əliyev amili ilə bağlıdır. Hələ təhlükəsizlik tədbirləri tam icra edilmiş, qondarma rejim qalıqlarının qanunsuz silahlı dəstələrinin, terror qruplaşmalarının ərazidən tərkisi məsəlesi yekunlaşmadan bunun ardınca (sentyabrın

21-də) dövlət başçısının Laçına səfəri və şəhərin mərkəzində Azərbaycan bayrağını ucaltması nəyinkı Ermənistana, həttə onun havadarlarına da bir mesaj idi ki, heç bir təhdid, təzyiq, təxribat bizi yolumuzdan, məqsədimizdən döndərə bilməyəcək!

Ermənistanın törətdiyi təxribatlar, Laçın yolu vasitəsi ilə Ermənistən Qarabağ həyata keçirdiyi qeyri-qanuni davranışlar hər ötən gün Azərbaycanın sərhəd-keçid məntəqəsi qurması məsələsini daha da zəruretə çevirirdi. Bütün bunlar azmiş kimi Qarabağda Azərbaycanın təbii sərvətlərinin talanması və Laçın yolu ilə Ermənistana çıxarılması faktları hər ötən gün də da artmağa başlayınca Azərbaycanın bu istiqamətdə ilk addımı Laçın-Xankəndi yolunun Şuşadan keçən hissəsində ekofəalların aksiyasına start versin.

Ekoaktivistlərin Laçın-Xankəndi yolunda etiraz aksiyasına qanun-

suz əməllərinin qarşısına çəkilən səddə çevrildi. Bu addıma görə ermənilər və havadarlarının dəstəyi ilə Azərbaycana qarşı dünyada kampaniya təşkil edilmiş, təzyiqlər göstərilərəcədə Bakının çıxdığı yoldan dönməsi üçün əsas olmadı. Baxmayaraq ki, xarici mediada Azərbaycana qarşı qara-piar kampaniyası hər ötən gün də da böyük vüsət almağa başladı. Ermənilər bütün dünyaya, beynəlxalq təsisiatlara car çəkməyə başladılar ki, guya Azərbaycan Qarabağda etnik təmizləmə siyaseti həyata keçirir.

Lakin heç bir təzyiq Prezident İlham Əliyevi öz qətiyyətli mövqeyindən geri döndərə bilmədi. Azərbaycan öz haqqını tələb etməkdə davam etdi. Həttə rəsmi Bakının bunun də da ötəsinə keçdi. Belə ki, Azərbaycan Prezidenti Administrasiyası Qarabağ ermənilərinə reinteqrasiya və mövcud problemlərin həlli ilə bağlı müraciət edərək onların nümayəndələrini Bakıya dəvət etdi. Baxmayaraq ki, Bakının bu təklifi müxtəlif yollarla, müxtəlif bəhanələrlə qəbul edilmədi, amma Azərbaycan göstərdi ki, suverenliyi, ərazi bütövlüyü üçün Qarabağın statuskvosu məsləsi olduqca önemlidir və Ermənistən bu əraziləri Azərbaycanın suveren ərazisi olaraq tanımaq məcburiyyətindədir.

Rusiya sülhmeramlı kontingentinin müvəqqəti nəzarət zonasındaki qondarma rejim qalıqlarının, onlara məxsus qanunsuz silahlı dəstələrin Azərbaycana qar-

şı təxribatlarının davam etməsi, ara yollarla Qarabağ silah daşınması və bunun nəticəsində ortalığa çıxan eskalasiya riski rəsmi Bakını adekvat addımlar atmaq məcburiyyətində qoydu.

Azərbaycan Laçın-Xankəndi yolunda nəzarət-buraxılış məntəqəsini yaragmalaq təkcə ermənilərin növbəti təxribatlarının qarşısını almadi, həm də öz ərazi bütövlüyünü tam bərpə etdiyi həmiyi bir daha təsdiqlədi. Azərbaycan Prezidentinin göstərişi əsasında Ordu bölmələrimizin bu gün Laçın-Xankəndi yolunun başlanğıc nöqtəsində sərhəd-keçid məntəqəsi qurması təkcə Azərbaycanın suverenliyi üçün yox, eyni zamanda regional təhükəsizlik məsələsinə də böyük töhvəsini vermİŞ olacaq.

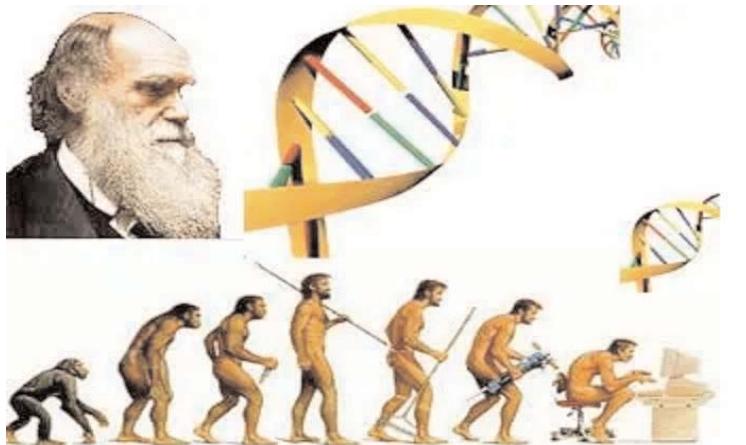
Yaxın keçmişə - 10 noyabr üçtərefli bəyanatından sonrakı mərhələyə nəzər salsaq görərik ki, Azərbaycan bu zamana qədər ermənilərin iştirakı ilə planlaşdırılan, icra edilən istər Qərb, istər Rusiya, istərsə de İran mərkəzli təxribatların öhdəsindən gələrək ən çətin mərhələləri adayıb, Qarabağ üzrə təxribat kanallarını böyük deaktivləşdirməyi bacarıb. Deməli, nəticə olaraq, Qarabağdakı ermənilərin seçimi indi daraldı, daha konkret seçim imkanı ilə qarşı-qarşıya qalıblar: Ya Azərbaycan Konstitusiyani qəbul etməli, bu ölkənin vətəndaşı kimi qalıb Qarabağda heyatlarına davam etməlidir, yaxud da Azərbaycan ərazilərini birdəfəlik tərk etməlidirler.

Laçın-Xankəndi yolunda sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması məhz erməni əhalinin seçim qərarlarının aydınlaşdırılması baxımından və Azərbaycanın öz legitim ərazisində qanunları tətbiq etmək nöqtəyi nəzərdən olmazsa olmaz qərərlərdən biri oldu.

Bəşəriyyəti böyük fəlakətlərə sürükleyən ideologiya DARVINİZM

Darvinizm Allahın varlığını və birliyini, insanların Rəbbimiz qarşısında məsuliyyət daşıdığını inkar edir. Materializmin və din əxlaqına zidd cərəyanların təməlini darvinizm təşkil edir. Bu səbədən elmi cəhdən təkzib edilsə də, ideoloji qayğılarla müdafiə edilir.

Kainatın və insanın kortəbi təsadüflərin əsri olduğunu irəli sürən darvinist-materialist cəreys-

anlar "heyvan növü" olan insanlar arasındakı münasibətlərin də heyvani olduğunu iddia edirlər. Bu azığın təfəkkür egoistliyi, zəlimliyi, dava-dalaşı, münəaqışını, adam öldürməyi normal hesab edir. Mərhəmet, sevgi, şəfqət, hörmət kimi duyğuları təkamül

prosesini ləngidən manə kimi qəbul edir. Darwinist təlqinlərə insan sevgisindən uzaq, zalim, anarxiya və terror hadisələrə keçən 20-ci əsr bunun sübutudur. Diger millətləri "tekamül prosesi tamamlanmamış" heyvan növü hesab edən, ancaq münəaqışla inkişaf etməyin mümkün olduğunu irəli sərən, insanlar arasında da vəhiş təbiət qanunlarının keçərli olduğuna inanan kütłələr dünyani qan gölənənə çeviriblər.

Dövrümüzdə də güclü darvinist təhlükət davam edir. Məsuliyyətsizlik təlqini verilən gəncər əxlaqsızlığı sürüklenir. Digər insanların dəyərsiz olduğu təlqin olunaraq onları zalımlıqla əzməyə, münəaqışının normal olduğunu deyilərək dava-dalaşa, anarxiyaya təşviq edilirlər. Bir çox ölkə darvinizmdən qaynaqlanan sosial problemlərlə mübarizə aparır.

Vəziyyət belə olduğuna görə bəşəriyyət darvinizmin yalınlarına və təhlükələrinə qarşı xəbərdar edilməlidir. Bu qədər təhlükəli zəhniiyyətin ideoloji cəhdən zərərsizləşdirilməsi həyatı ehə-

miyyət daşıyır. Belə ki, darvinizmi və təhlükələrini qarvamayan insanlar darvinizmə qarşı aparılan elmi mübarizənin də əhəmiyyətini anlamırlar.

Bu şəxslər darvinizmə qarşı elmi mübarizə aparmaq əvəzinə bu mübarizəyə barmaqarası baxır, ondan geri qalmaq üçün müxtəlif yollara əl atırlar. Bəziləri "darvinizmin əslinde o qədər vacib məsələ olmadığını" deyərək bu elmi mübarizəni əhəmiyyətsiz görməye və göstərməyə çalışır. Bəziləri də İslamlı tekamül nəzəriyyəsi arasında "ortaq yol" tapmaq istəyir. Bunun üçün darvinizmle İslami əlaqələndirməyə çalışırlar. "Darvinizmi islamlaşdırmaq cəhd" kimi səciyyələndirilən bu meyil çox ciddi səhv'lərə yol verir. Müsəlman əsla darvinizmle İslam arasında ideoloji uzlaşma axtarmaz.

Səmimi iman getirənlər Allahı və yaradılışı inkar edən bir nezəriyyə ilə üzlaşa bilməzlər. Üstəlik, Quran ayələrində də, Peygəmbər rimizin (səv) hədislərində də təkamülə işarə edən heç bir izah yoxdur.

Bir daha xatırladaq ki, inancı insanların yaradılışa tamamilə zidd olan bir nəzəriyyəni təhlükəsiz və zərərsiz hesab etmələri, onun şaxələnməsinə tamaşa etmələri darvinizmin cəmiyyətdə yayılmasına və labüb olaraq ateizmi gücləndirməsinə dolayı yolla dəstək olacaq. Bu səbəbdən dindarlar tekamül nəzəriyyəsinin təməlində fəlsəfi fikri yaxşı anlaşımlıdır: tekamül nəzəriyyəsi materialist fəlsəfənin "elmi" üslubla ifadə edilməsidir. Materialist fəlsəfə isə "dinsizliyin dini"dir.

Quranda "Bəri, ... ağıl və fəzilət sahibləri yer üzündə fitnə-fəsad tərəfən tərətməyi qadağan edəyidilər!" (Hud surəsi, 116) ayəsi ilə yer üzündə emin-amanlığın və asayışın pozulmasına sebəb olan ünsürlərə qarşı mübarizə aparmاقın vacibliyinə işarə edilir. Dövrümüzdə əmin-amanlığı pozan cərəyanların kökündə darvinizm dayanır. Səmimi müsəlmanlar da bu həqiqəti dərək etməli, təhlükəyə barmaqarası baxmaq əvəzinə bütün imkanlarını sefərber edərək ona qarşı ideoloji mübarizə aparmalıdır.

Nəzakət

Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti Möhtəşəm Cənab
İlham Əliyevə

Surəti: Azərbaycan Respublikasının

Birinci Vitse-Prezidenti Hörəmtli Mehriban Xanım Əliyevaya;

Surəti: Azərbaycan Respublikasının

Baş Naziri cənab Əli Əsədova;

Surəti: Azərbaycan Respublikasının

Fövqəladə Hallar Naziri Kəmaləddin Heydərova;

Surəti: Azərbaycan Respublikasının

Milli Məclisinin sədri Sahibə Qafarovaya;

Surəti: Azərbaycan Respublikasının

İnsan Hüquqları üzrə müvəkili, Ombudsman hörmətli Səbinə Əliyevaya;

Surəti: Azərbaycan Respublikasının qəzet və sayt rəhbərlərinə.

Sumqayıt şəhəri, 30-cu məhəllə, 2A/15 sayılı yaşayış binasının sakinləri tərəfindən

ŞİKAYƏT ƏRİZƏSİ

Qardaş Türkiyədə on bir əyləndə baş vermiş, 50 mindən çox insanın məhvini, 150 mindən çox insanın sıkəst olmasına səbəb olan dəhşətli zəlzələdən sonra, qonşu İranda və Suriyada bir-birinin ardında baş verən

Bina yararsızdır amma, işbazlar əl çəkmir

zəlzələlərdən sonra paytaxt Bakıda və Sumqayıtda köhnə, 4-5 bal gücündə zəlzələyə dözməyən binaların acı taleyi bu binalarda yaşayan insanları çox narahat edir. Tikiləndə təmeli möhkəm qoyulmayan, yüksək ballıq zəlzələ dayanıqlığı nəzərə alınmayan binaların yerlə-yeksan olması an məsələsidir. Bu baxımdan sovetdən qalma binalar daha yüksək risklidir və onların döyümlülüyünə zəmanət yoxdur.

Hörmətli cənab Prezident!

Sovet dövründə inşa edilən 3-4 mərtəbəli binaların çoxunun istismar müddəti başa çatıb. Sovetdən qalma digər binaların təbii fəlakətə davamlılığına heç bir zəmanət yoxdur. Binalar möhkəm özül üzərində tikilsə belə, sonradan binalara edilən artırmalar binaları çox yükleyib. Bu artırmalar binanın təmelini zədələyib və binaya əlavə ağırlıq salır. Onsuz da istismar müddəti bitmiş köhne binalar sonradan edilən artırmaların təsiriləcəkdir. Yəni təbii fəlakət

zamanı təhlükəli riski yüksəkdir.

Sumqayıt şəhərində 30-cu məhəllə yerləşən 2A/15 sayılı yaşayış binası da risk qrupuna aid olan binadır. 32 mənzildən ibarət 4 bloklu 4 mərtəbəli yaşayış binası sonradan qanunsuz olaraq 4 tərəfdən artırılıb. Binanın bəzi sakinlərin vaxtilə müvafiq qurumların "vasitəciliyi ilə" sonradan etdiyi artırmalar nəticəsində bina çox yükləndiyindən, çökəmək və uçmaq təhlükəsilə üz-üzərdir. Binaya sonradan edilən qeyri-simmet-

rik artırımlarda dar sütnlardan və borulardan istifadə edilib. Konstriktiv möhkəmliyi çox zəifdir. Təhlükə anında bu bina texnoloji baxımdan standartlara cavab vermır.

Hörmətli cənab Prezident!

Məlumdur ki, heç bir ölkə təbii fəlakətdən sıyrılanmayıb. Dünyanın tərtib edilmiş seysmiq xəritəsində Azərbaycan da feal seysmiq zona hesab olunur. Bəzi sakinlərin tamahı güclər, artıq yer qazanmaq üçün başqalarının həyatlarını da risk altına atırlar. Yerli qurumlar bu cür qanunsuz artırımların qarşısını almaq əvəzinə, maddi maraqlarını ödəmək hesabına belə hallara göz yummurlar.

Hörmətli cənab Prezident!

Sizdən xahiş edirik Sumqayıt şəhəri 30-cu məhəllə əraziyində yerləşən 2A/15 sayılı yaşayış binasında bəzi sakinlərin sonradan etdiyi artırımların standartlara uyğunluğunun yoxlanılması üçün öz köməyinizi əsirgəməyəsiniz.

Göstərəcəyiniz kömək üçün öncədən Sizə minnədarlığımızı bildiririk, cənab Prezident!

Hörmətlə, Sumqayıt şəhəri, 30-cu məhəllə, 2A/15 sayılı yaşayış binasının sakinləri adından Əliyevə Yasamən telefon. 546-72-64

Azərbaycan Respublikasının prezidenti cənab İlham Əliyevə

Surəti: Ölkənin media orqanlarının rəhbərlərinə

Tovuz rayonu, Vahidli kənd sakini Şəhid və Qarabağ veterani anası Həsənova Ceyran Məhəmməd qızı tərəfindən

Müraciət

Hörmətli Cənab Prezident!

Hörmətli Media orqanlarının rəhbərləri!

Nəzərinizə çatdırıram ki, Kənd Təsərrüfatı nazırı Nəzirler Kabinetinin 1994-cü il, 15 yanvar tarixli, 10 sayılı qərarını tam əsəssiz sayır, şəhid və Qarabağ müharibə veterani ailəsinin haqqını pozur.

Ali təhsili, təcrübəsi və bilgiyi ile seçilən alim-aqronom olan oğlum Həsənov Naməddin Tofiq oğlu nazırının rüşvetxor bandası qəsdən işdən azad etdi, meydən suayırlar.

Hörmətli Cənab Prezident!

Bildirirəm ki, ailəmiz altı nəfərdən ibarətdir, ailədə üç azyaşlı uşaq və xəstə, daimi mülalı ehtiyacı olan şəhid və veteran anası var. Artıq kommunal xərcləri ödəyə bilmirik, çünki ailədə işləyən tek oğlum idir, onu da 18 aydır qanunsuz olaraq işdən azad ediblər.

Ailəmizə qarşı edilmiş

Bizi işdən çıxardıb ac qalmışıq

habzadə tərəfindən mənimlənilə.

Hazırda Rəşad Vahabzadə həmin Dövlət Sort Sınaq Məntəqələrinin işçilərini məcbur edir ki, məhsulun olmaması barədə saxta akt tərtib etsinlər və yeyintini gizləsinlər. Hamiya yaxşı məlumdur ki, Dövlət Sort Sınaq Məntəqələri Kənd Təsərrüfatında mühüm əhəmiyyət kəsb edən sahə olduğuna görə, həmin Məntəqələrə Respublikanın ən keyfiyyətli torpaqları ayrılib və orada məhsulun olmaması mümkün deyil.

Hörmətli Cənab Prezident!

Qeyd edim ki, bundan əlavə, Rəşad Vahabzadə respublika üzrə torpaq və toxum analizləri üçün ayrılmış bütün dövlət vəsaitlərini də mənimlənilə. Analiz pullarından əvvəl analizlər üçün reaktivlər və kimyəvi maddələr alınarken, özüne yaxın olan MMC-lərlə işbirliyi kuraraq, külli miqdarda dövlət vəsaitini mənimlənilə.

Toxum və torpaq analizləri üçün respublika üzrə vətəndaşlardan ödənilmiş pullar milyonlarla manat təşkil edir. İxtisasca neftçi, kənd təsərrüfatından adı anlayışı ol-

mayan Rəşad Vahabzadə yəni bir keşfə əl atıb və külli miqdarda dövlət vəsaitini mənimlənilə. Beləki, dünyanın heç bir yerində səpindən sonra torpaq analizi aparılmışlığı halda, Rəşad Vahabzadə taxılın kollanma, boru və hətta sünbülfazasında yanlış olaraq, torpaq analizləri apartdırır.

Əlavə olaraq qeyd edim ki, Rəşad Vahabzadə respublika üzrə tabeçiliyində olan bütün təşkilatların dəftərxana xərclərini, maşın və texnikalara ayrılan təmir pullarını da yeyib, heç bir təşkilata nə bir vərəq kağız, nə ehtiyat hissəsi, nə də bir manat da olsa, pul verilməyib.

Hörmətli Cənab Prezident!

Sizdən xahiş edirəm ki, mənim Sizə yazdım, lakin Sizdən gizlədilən 1000-dən artıq şikayət ərizəməsi şəxsi nəzarətinə götürüb, milyonlarla dövlət vəsaitini mənimlənilə Rəşad Vahabzadə haqqında ciddi tədbir görülməsinə göstəriş verəsiniz. Bunu bizdən uğrunda minlərlə şəhid verdiyimiz hüquqi Dövlətimiz, onun ali qanunları və Sizin bu sahədə apardığınız uğurlu siyaset tələb edir.

Dərin hörmət və ehturamlı,
Şəhid və Qarabağ müharibə veterani anası Həsənova Ceyran Məhəmməd qızı.

Tovuz rayonunun Vahidli kənd sakini.

XXXVIII YAZI

(əvvəli ötən sayımızda)

Qurani-Kərimdə bu anlayışlar da cənnət anlamında işlədilmişdir:

- "Darus-səlam" ("Salam yurdı"): "Allah darus-sələma (cənnətə) çağırır və dilədiyini doğru yola qovuşdurur"; (Yunus, 10/25)

- "Darul-müqama" ("Oturma yurdı"): "Bizi lütfü ilə darul-müqama (cənnətə) O (Allah) yerləşdirdi. Orada bizi nə yorğunluq, nə də bezmə gələcək"; (Fatır, 35/35)

- "Cənnətül-xuld" ("Əbədi cənnətə"): "De: "Bumu yaxşıdır, yoxsa təqva sahibləri üçün vəd edilən əbədi cənnətimi..."; (Furkan, 25/15)

- "Cənnətü-adn" ("Adn cənnətləri"): "Rəbbinə inanmış və saleh əməli olanlara, məhz onlara ən üstün dərəcələr, içindən çaylar axan, əbədi qalacaqları Adn cənnətləri var"; (Taha, 20/75-76)

- "Cənnətün-naim" ("Nemət cənnətləri"): "Bax (məhz) bunlardır Allaha yaxınlığı təmin edənlər. Sonsuza nemətlərlə dolu xas bağçalarla qalacaq olanlar"; (Vaqia, 56/11-12)

- "Cənnətül-məvə" ("Cənnət məskənləri"): "İman edib saleh əməli olanlara gəlincə onların etdiklərinə qarşılıq qovuşacaqları cənnət məskənləri var"; (Səcdə, 32/19)

- "Cənnətül-firdövs" ("Firdövs cənnətləri"): "Ancaq iman edib saleh əməli olanların yerləri firdövs cənnətləridir"; (Kəhf, 18/107)

Qeyd edək ki, hz.Adəmin cənnətə qoyulması və oradan çıxarılması ilə bağlı hadisə Qurani-Kerimin üç yerinde verilmişdir. (Bəqərə, 2/35-39; Əraf, 7/19-27; Taha, 20/117-123)

"Və dedik: "Adəm! Sən və zövcən bu bağçaya (cənnətə) yerləşin..." ayəsində önəmlı məsələlərdən biri hz.Adəmin yerləşdirildiyi cənnətin hansı cənnət olduğunu (axırətdə vəd olunan cənnət, yoxsa yer üzündəki bir bağça). Bu məsələ İslam tarixində müzakirələrə səbəb olmuş, nəticədə, alimlər iki yerə ayrılmışlar. Onlardan bir qrupu deməsidir ki, bu, axırətdə vəd olunan cənnətdir. İkinci qrup alimlər isə ayədəki cənnətin yer üzündə bir bağça olduğu fikrini irəli sürmüşlər. Üçüncü bir tezis də var, belə ki bir qrup alim cənnətin göydə olduğunu söyləyənlərin səsindən biri hz.Adəmin yerləşdirildiyi cənnətin hansı cənnət olduğunu (axırətdə vəd olunan cənnət, yoxsa yer üzündəki bir bağça). Bu məsələ İslam tarixində müzakirələrə səbəb olmuş, nəticədə, alimlər iki yerə ayrılmışlar. Onlardan bir qrupu deməsidir ki, bu, axırətdə vəd olunan cənnətdir. İkinci qrup alimlər isə ayədəki cənnətin yer üzündə bir bağça olduğu fikrini irəli sürmüşlər. Üçüncü bir tezis də var, belə ki bir qrup alim cənnətin göydə olduğunu söyləyənlərin səsindən biri hz.Adəmin yerləşdirildiyi cənnətin hansı cənnət olduğunu (axırətdə vəd olunan cənnət, yoxsa yer üzündəki bir bağça). Bu məsələ İslam tarixində müzakirələrə səbəb olmuş, nəticədə, alimlər iki yerə ayrılmışlar. Onlardan bir qrupu deməsidir ki, bu, axırətdə vəd olunan cənnətdir. İkinci qrup alimlər isə ayədəki cənnətin yer üzündə bir bağça olduğu fikrini irəli sürmüşlər.

Ayədəki cənnətin axırətdə vəd olunan cənnət deyil, yer üzündə bir bağça olduğunu söyləyənlərin səsindən bu alimlərin adlarını çəkə bilərik: Ubey bin Kab, İbn Abbas, Süfyan bin Uyeynə, Əbu Hənife, İmam Maturidi, Rəşid Rza, Süleyman Ateş, Mustafa İslamoğlu, Əbdülezziz Bayındır, Mehmet Okuyan, Sait Şimşek ... Möteziləyə görə ayədəki cənnət Yeməndə olan bir bağcadır...

Ayədəki cənnətin yer üzündə bir bağça olduğunu söyləyən alimlərin dəlillərini belə sıralaya bilərik:

- Allah hz.Adəmi yer üzündə yaratmışdır, (Ali-İmran, 3/59; Taha, 20/55) O, yer üzünün xəlifəsidir. Qurani-Kərimdə hz.Adəmin yer üzündə yaradıldıdan sonra göyə çıxarıldığı ilə bağlı heç bir ayə yoxdur.

Hz.Adəm göyə çıxarılsa idi, Qurani-Kərim buna işaro edərdi;

- Qurani-Kərim buyurur ki, vəd olunan (axırətdəki) cənnətə ancaq möminlər girə bilər. Ayədə təsvir olunan cənnətdə isə seytan da var;

- vəd olunan cənnətdə günah yoxdur, təsvir olunan cənnətdə isə hz.Adəm günahına batur;

- vəd olunan cənnətdə Allaha üşyan yoxdur. Təsvir olunan cənnətdə isə hz.Adəm Allaha üşyan edir;

- vəd olunan cənnətdən çıxış yoxdur (oraya girən çıxmaz), təsvir olunan cənnətdə isə hz.Adəm və xanımı oradan çıxarırlar;

- Qurani-Kərimdə "cənnət" sözü yer üzündəki bağça anlamında da işlədilmişdir; (Bəqərə, 2/265; Rəd, 13/14; Səbə, 34/15)

- "enin" ("ihbitu") feilinin kökü olan "hübut" sözü yüksək bir yerdən aşağıya enmək, yoxsudan aşağıya doğru getmək, pis vəziyyətə düşmək;

sanın verdiyi sözü yerinə yetirməsi üçün zəruri şərtlərə təbe olması zəruridir. Bu zərurət səbir istəyir. Yasaq olmasa, insan səbrin nə olduğunu anlamaz...". (Seyyid Kutub, Fizilat-Kuran, s.90)

Yasaq ağac Allahın insan üçün qoymuş hedəleri temsil edir. Ey insan, sən mükəmməl deyilsən, bu imkan sənə verilməmişdir, əslə mükəmməlliye can atma, bu, şeytanın tələsidi. Ağlılı insan həddini bilən insandır. Ey insan, əbədi olmaq tələsinə də düşmə, sən ölümlü varlıqsan, ölümdən qaçış yoxdur, əbədi həyat axırdır. Yasaq ağac insana iradəni kəşf etməyi öyrədir.

Ayədə diqqəti çəkən bir məsələ de var, belə ki Allah yasaq ağaca yaxınlaşmayıň buyurur. Qurani-Kərimdə "yaxınlaşmayın" ("la tqariba") feili bu məsələlərlə bağlı işlədilmişdir.

- zinaya yaxınlaşmayın - Allah

nə qaranlıq çöküncə də olduqları yerde qalırlar"; (Bəqərə, 2/20)

- "zülm", "haqsızlıq", "nankorluq" - "Inanan və imanlarına hər hansı bir haqsızlıq bulaşdırılmayanlar var ha, bax güvən onlarındır və onlar hidayət qovuşdurulanlardır"; (Ənam, 6/82)

Qurani-Kərimdə "zülm" sözü bu anamlarda da işlədilmişdir: "ayələrdən üz çevirmək" (Kəhf, 18/57), "ayələri yalan hesab etmək" (Ənfal, 8/54), "dəyişdirmək" (Bəqərə, 2/59), "həqiqəti gizləmək" (Bəqərə, 2/140), "boş şeylərlə əylənmək" (Ənbibiya, 2/13), "hz.İsa haqqında çəkişmək" (Zuxruf, 43/65), "Allaha iftira etmək" (Ali-İmran, 3/94), "hökümüň təbiq etməmək" (Maidə, 5/45), "yəhudü və xristianlara dost seçmək" (Maidə, 5/51), "İblisi dost seçmək" (Kəhf, 18/50), "tövbədən üz əvvər" (Hucurat, 49/11), "Allah yolundan çıxartmaq" (Ənam, 6/144), "İbadətə mane olmaq" (Bəqərə, 2/114), "adəm öldürmək" (Maidə, 5/29), "haqsız yerə yetim mal yemək" (Nisa, 4/10), "batıl yollarla insanların mallarını yemək" (Nisa, 4/29-30); "haqsız yerə ol çəkdirmək" (Yusuf, 12/79); "ara qarışdırmaq" (Təvbə, 9/47); "düşməni dost seçmək" (Mümtəhina, 60/9), "namusuzluq" (Yusuf, 12/23), "oğurluq" (Maidə, 5/39), "nəfsin arzularına təbe olmaq" (Rum, 30/29), "yalançılıq" (Hud, 11/31).

Zülm bir şeyi ona aid olmayan yerə qoymaq, həddin aşmaqdır. İslam alimləri zülmü üç yerə ayırmışlar:

a) insan ilə Allah arasında olan zülm. Bu, zülmün ən böyükü kifür, şirk və nifaqdır. Allah buyurur: "Şirk, əlbəttə, ən böyük züldür"; (Logman, 31/13)

b) insan ilə başqa insanların arasında olan zülm. Bu da ədalətsizlikdir: "Pisliyin cəzası yenə onun kimi pislikdir. Kim əfv edər, barışarsa, onun mükafatı Allaha aiddir. Doğrusu, Allah zalimləri sevməz"; (Şura, 42/40)

c) insan ilə öz nəfsi arasında zülm. Bu da insanın nəfsinə təbe olmasından gerçəkləşir (Allah nəfsinizi yox edin buyurmur, nəfsiniz sizi deyil, siz nəfsinizi idarə edin buyurur. İnsan nəfsini idarə edəndə nemət, nəfs insanı idarə edəndə fəlakət (zülm olur): "Ey Rabbim, gerçək-

dən, mən öz nəfsimə zülm etmişəm". (Nəml, 27/44)

Böyük islam alimi Rağib el-İsfahani yazır ki, əslində, bu üç növ zülmün üçü də nəfse züldür. Belə ki insan zülm etməyə cəhd edəndə önce öz nəfsine zülm etmiş olur. (Rağib el-İsfahani, "Müfredat", s. 659-660)

Zalim tövbə etse, Allah onun tövbəsini qəbul edər: "Əlbəttə, züldən sonra tövbə edib düzələn kimse bilsin ki, Allah, şübhəsiz, bağışlayan, mərhəmətli olandır". (Maide, 5/39)

Tövbə edib təmizlənməyənlərə bağlı isə Allah buyurur ki, onlar qurtulmazlar (Ənam, 6/21), Allahın lənəti onların üzərinə olacaq (Hud, 11/18), zalimlərin cəzası cəhənnəmdir (Maide, 5/29), onların yardımçıları olmayacaq / kimse onları Allahın əlindən qurtara bilməz... (Şura, 42/8)

Allah Özünü tanıdarkən israrla

BƏQƏRƏ SURƏSİNİN MESAJLARI

etməyin deyil, "yaxınlaşmayın" buyurur, yəni çox təhlükəlidir:

- yetimin malına yaxınlaşmayın;

- çırkınlı işlərə yaxınlaşmayın;

- hüdudullaha (Allahın sınırlarına) yaxınlaşmayın;

- yasaq ağaca yaxınlaşmayın,

yəni Allahu qoymuğu simrları poz-

mayın, insan ilahi simrları pozma-

malıdır, pozsa, ziddinə çevrilər (şey-

tanlaşar);

Allah hz.Adəmi yasaq ağacla sınadı, O, şeytana aldırdı, bu imtahanı keçə bilmədi. Ey insan, bu dünya imtahanı dünyasıdır, sınağı qazanmaq isteyirsənə, ilahi iradəyə təslim ol, Onun qoymuğu sınırları pozma, bil ki, şeytan sənin açıq düşmənidir, düşmənini tanı ki, aldanmayasan.

3) "Sonra (yoxsa) zalimlərə olarsınız"

Allah buyurur ki, yasaq ağaca yaxınlaşmayın, yoxsa zalimlərdən olarsınız. Zülm sözü "z-l-m" kökündəndir. Qurani-Kərimdə ey ni kökdən olan üç yüz on beş söz var, bu anamları daşıyır:

- "haqsızlıq etmək" - "Allah qul-

larına zülm etməz"; (Ali-İmran, 3/182)

- "yarımcılıq / əskiklik etmək" -

"Hər iki bağ da meyyəsini vermiş, ondan heç bir şeyi əskik etməmişdi"; (Kəhf, 18/33)

- "qaranlıq çökəmək" - "Üzərləri-

qərə, 2/114), "adam öldürmək" (Maidə, 5/29), "haqsız yerə yetim mal yemək" (Nisa, 4/10), "batıl yollarla insanların mallarını yemək" (Nisa, 4/29-30); "haqsız yerə ol çəkdirmək" (Yusuf, 12/79); "ara qarışdırmaq" (Təvbə, 9/47); "düşməni dost seçmək" (Mümtəhina, 60/9), "namusuzluq" (Yusuf, 12/23), "oğurluq" (Maidə, 5/39), "nəfsin arzularına təbe olmaq" (Rum, 30/29), "yalançılıq" (Hud, 11/31).

Zülm bir şeyi ona aid olmayan yerə qoymaq, həddin aşmaqdır.

İslam alimləri zülmü üç yerə ayırmışlar:

a) insan ilə Allah arasında olan zülm. Bu, zülmün ən böyükü kifür, şirk və nifaqdır. Allah buyurur: "Şirk, əlbəttə, ən böyük züldür"; (Logman, 31/13)

b) insan ilə başqa insanların arasında olan zülm. Bu da ədalətsizlikdir: "Pisliyin cəzası yenə onun kimi pislikdir. Kim əfv edər, barışarsa, onun mükafatı Allaha aiddir. Doğrusu, Allah zalimləri sevməz"; (Şura, 42/40)

c) insan ilə öz nəfsi arasında zülm. Bu da insanın nəfsinə təbe olmasından gerçəkləşir (Allah nəfsinizi yox edin buyurmur, nəfsiniz sizi deyil, siz nəfsinizi idarə edin buyurur. İnsan nəfsini idarə edəndə nemət, nəfs insanı idarə edəndə fəlakət (zülm olur): "Ey Rabbim, gerçək-

bu ölçünü qoyur: O, zalim deyil, kimsəyə zülm etməz, zülm hər insanın əməllərinin nəticəsidir: "Allah, şübhəsiz, zərrə qədər zülm etməz, zərrə qədər yaxşılıq olsa, onu qat-qat artırır və yaxşılıq edənə böyük mükafat verər" (Nisa, 4/40).

Allah Rəsulu şirkin və zülmün hər növünə qarşı barışmaz mübarizə aparmışdır. O buyurur ki, müsəlman müsəlmanın qardaşıdır, ona zülm etməz, köməksiz qoymaz, xor gözle baxmaz (Müslim, Birr, 32), insanlar bir zalimi görüb onun zülmünə mane olmasalar, Allahın onların hamisini əzaba düşçər etməsi qaćılmazdır (Tirmizi, Təfsirul-Quran, 5), müsəlman şəraitden asılı olmayaraq zalima qarşı çıxmali, məzlu mu qorulmalıdır (Buxari, Cənaiz, 2), zülmə yardım edən Allahın qəzəbinə düşçər olar (Əbu Davud, Qəza, 14), zalim idarəcinin qarşısında haqqı söyləmək en böyük cihəddir (Tirmizi, Fitən, 13), zülm h

Qəbələ

Sən mənim sevimli elim-obamsan,
Qoynunda doğuldum özüm, Qəbələ!
Vuruldum mən sənin gözəlliyyinə,
Heyrandır hüsnünə gözüm Qəbələ!

Tarixlərdən sən qalmışan yadigar.
Yurdumuzda şöhrətin var, adın var.
Sərin sulu, hay-haraylı çayın var,
Dillərdə dastandır bizim Qəbələ.

Lazanın yolları bəzəkdir sənə,
Muçuq şəlaləsi səs salıb elə,
Sinəndə çay axır belədən-bələ,
İstərəm qoynunda gəzim Qəbələ!

Adınla tanınır findığın, qozun,
Şahdagın qoynunda bazarın, düzün,
Var Həcər qeyrətli gəlinin, qızın,
İzin ver, bunları yazım Qəbələ!

Yazı gözəl olur dağda, çəməndə,
Bülbüllər oxuyur səsi gələndə,
Yetmiş meyvəni özün dərəndə,
Elə bil cənnətdir bizim Qəbələ!

Səmədin qəlbində gülür arzular,
Sonaltı gölün var, isti suyun var.
Dağda şəlalələr, düzədə quzun var.
Vardır o yerlərdə işin Qəbələ.

XƏYAL DÜNYASINA APARDI MƏNİ

Tanınmış jurnalist Sədaqət Kərimova-nın 70 illiyinə ithaf edirəm.

Ellərdən ellərə yayıldı səsin,

Xalqını sevənsən mehriban ana,
Tənha bir ağacın piçlıtı səsi,
Dinlədim sonadək, daldım xəyalə.

Sənət dünyasında tanındı adın,
Samurla sularla qoşa yaşadın,
Çətin yollar aşdır özün ucaldın,
Ömrün uzun olsun Sədaqət xanım.

Həzirin mahniların səsi, sədasi,
Xəyal dünyasına apardı mənə,
İllərin zəhməti, sənət dünyası,
Zirvədən zirvəyə qaldırdı səni.

Bəzən titrədim, bəzən duruxdum,
Enişli, yoxuşlu yollarında mən.

Fərəhdir, arxadır mənə övladlarım.

Bitib tükənməzdir sözlərim ancaq,
Gedirəm əvvəlki düz yolumu,
Əminəm irsim sizlərə qalacaq,
Çin eləyəcəksiniz bütün arzumu.

Bəsdir, Kamil, andın keçmişləri,
Neyləyim ürəyim doludur xatirələrlə.
Seçib onlardan ancaq nikbinləri,
Ötürmək istədim, böülüdüm sizlərlə.

Qəbələ şairlərinin söz boxçası

Dolanaraq şəhərləri, kəndləri,
Millətinini tanıtmışan dünyada,
Arayış, axtarış illərdən bəri,
Dilimizi gətirmişən sən yada.

Qələmin düşmədi əlindən sənin,
Millətin halına yanın sən oldun.
Arxası dayağı doğma ellərin,
Halına, dərdinə qalan sən oldun.

Sizi xalqımızın dəyəri kimi,
Dedim sevənlərin qalbinə yazım.
Şair Süleymanın dediyi kimi,
Sifiri yeddinin yanından pozum.

Atalar bu sözü deməyib əbəs,
Aslanın dişisi, erkəyi olmaz.
Yubileyin mübarək Sədaqət xanım,
Vallah qocalmaq sənə yaraşmaz.

Səməd Səmədov,
dövlət qulluqçusu

Düşüncələr

Oldum bu dünyaya baş-başa,
Çətin ala bildin istəyimi.
Həyatım bəzən oxşadı qışa
İsidə bilmədim heç ürəyimi.

Arzuma çatmaq istəyimlə vurnuxdum,
Həmdəm oldun mənə, mübarizəm sən.

Gördüm dünyanın hər üzünü,
Eşitdim insanların yalanını, düzünü,
Dinləyirəm, həyat, de sözünü,
Qalacaqmışan belə aç üzünü!?

Olmayıbdır uşaqlığında oyuncağım, velosipedim,
Böyüdüm mən kotançı qoynunda,
Gəzirəm indi toyotada, neyləyim?
Olmamış yenə də velosipedim uşaqlığında.

Enişli-yoxuşlu yollara düşdüm,
Onlar heç də hamar olmadı.
Yaxşı yadımadır, gəzməyə getdim,
Dondurma almağa pulum olmadı.

Qəlbimdən keçəni edə bilmədim.
Heç olmasa bir dəfə vətənə gəlim.
Sizi ancaq unuda bilmədim,
Həsrətlərə səslədi ürəyim mənim.

Taleyim belə imiş, nədir faydası,
Küsüb inciyirəm özüm-özümdən.
Dərdimi söylədim, sanki ürkə yarası,
Şikayətlənmə artıq keşməkeşli ömürdən.

Deyiləm artıq təlaş keçmişimdən,
Keçibdir artıq həyatə arzularım.
Həzz alıram nəvələrdən, nəticələrdən,

Kamil insan

Ailəmdən mənə hədiyyə

Nə qədər doğmadır gülüşün sənin,
Bizimlə döyüñür hər an ürəyin.
Ata, bu həyatda başqadır yerin
Daima isidir, ilq nəfəsin.

Nurlu baxışınla ovundur biz.
Unudaq bir yerdə kədərimizi.
Qorusun qoy tanrı ailəmizi.
Sənində bölüşək sevincimizi.

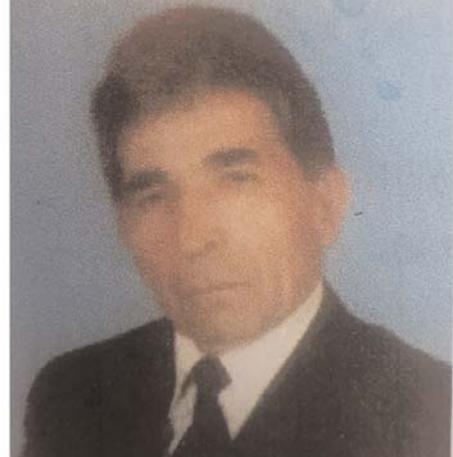
Xalqına, yurduna sadıq olmuşan,
Ey əvəzsiz sirdəş, ey Kamil insan.
Ötsə tez illər, keçəsə də zaman,
Ruhumda duyulur cavanlıq hər an.

Ata, hər sözünün mənası dərin,
Zəhmətlə böyüdüb bizi əllərin,
Adını ucaldıb xoş əməllərin.
Yığışış başına bax, əzizlərin.

Bir ömür sürürsən uca adınla,
Fədakar insan, müdrik bir sima.
Kamillik yazılıb ömür payına
Bizə sən dayaqsan, yaşa daima.

Kamil Məmmədov,
prezident təqüdçüsü

Ad günün mübarək dəyərli ağsaqqal!

Həyat gözəlliklərini özündə birləşdirən qəlbə saf insanlarla ünsiyyət özü yeni bir həyat, başqa aləmdir. Onların kamil insanların əhatəsində ən adı bir kəlməni söyləməsi xoş münasibətdən kam almaq, ucalmaq özü həyat təcrübəsindən qaynaqlanmaqdır, insani keyfiyyətlərə başqalarından seçilən dəyərli ziyanı, gözəl qəlbli insan, gözəl ailə başçısı və ən başlıcası qayğıkeş ata olan

Səməd Cəlil oğlunun 86 illik yubileyidir. O 1937-ci il may 27-də Qəbələ rayonunda anadan olmuşdur. Bu gün ömür sarayından bir kərpic də qopub düşür. Ağsaqqallımız Səməd müəllimin fədakarlığı və mübarizliyi nəticəsində əldə etdiyi uğur və nailiyyətləri təqdirə layiqdir. Özünə məxsus səlis danışığı, nizam-intizamla gördüyü işləri xoş münasibət və mədəni davranışları onu tanıyanlara nümunə simvoludur. Doğum günü münasibətə Səməd müəllimə daha uca zirvələrdə pərvaz etməsini, sağlam ömürə övlad-nəvə-nəticə-kötükçə sevincini dadmasını, bir sözə ən xoş arzularla könül xoşluğu diləyirik.

Doğum gününüz mübarək Səməd müəllim!
Yeni yaşla sağlam olun, var olun!

Hörmətə Kamil Məmmədov, prezident təqüdçüsü, əməkdar mühəndis, Telman Nizamov akademik, əməkdar mühəndis, Sədiyar Səfərəliyev birinci dərəcəli dövlət qulluqçusu, Qərib Qəri-

bov dövlət qulluqçusu, Tofiq Allahverdiyev kənd ağsaqqallar şurasının sədri, Əjdər Şəfizadə, Sadiq Sadiqov əməkdar müəllim, Fərman Məhəmməd Əzizli maarif xadımı, əməkdar müəllim, rayon ağsaqqallar şurasının idarə heyətinin üzvü, «Paralel» qəzetinin bölgə müxbiri.

Övladları Elxan, Almaz, Kamran, Sevil, Məlahət, nəvələri Cəlil, Nüşabə, Cahangir, Nəcibə, Aytən, Gülsən, Səma, Rövşən, Rafael.

*Yaxşı adam, çox yazdılar xislətinə şeir sənin,
Hərə bir cür tərif etdi, yaxşılığın nədir sənin?
Yaxşılığa meyar üçün nə çəki var, nə ölçü var
Yaxşı adam nə edərsə, yaxşılara nəzərində yaxşı olar.*

*Tofiq Bayram
Fərman Məhəmməd Əzizli
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ MAARİF XADİMİ,
ƏMƏKDAR MÜƏLLİM, AğSAQQALLAR ŞURASININ
İDARƏ HEYƏTİNİN ÜZVÜ, PARALEL QƏZETİNİN
BÖLGƏ MÜXBİRİ*

(əvvəli ötən sayımızda)

Xəlil Rzanı "terbiyə" etmək üçün Mərkəzi Komitə "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetinə tapşırıq verdi ki, Xəlil Rzanın "Ana dili" və digər "zərərləri" hesab edilən əsərlərinin eleyhinə tənqidini məqalə dərc etsin. Qəzet bu tapşırığı bir müddət süründürse də, Yazıçılar İttifaqının rəhbərliyi tənqidini məqalənin dərcində israr etdi. Nehayət, 1962-ci ilin iyunun 9-da tənqidçi İslam İbrahimovun Xəlil Rzanın eleyhinə yazdığı "İdeya saflığı uğrunda" adlı məqalə qəzetdə çıxdı. Məqalədə göstərilirdi ki, Xəlil Rza coşqun həyatımızı, kommunizm quran xalqımızın böyük işlərini şeirlərinin obyekti etmək əvəzinə yaxşı öyrənib bilmədiyi mövzulara əl atır. Buna nümunə kimi İslam İbrahimov onun Cənubi Azərbaycan mövzusundan yazlığını gətirir, "mənim Araz boyda, Səvalan boyda dərdim var, yaram var" misralarını haykçılığ və mövzu möhtəkirliyi adlandırdı.

1962-ci ilin iyul ayının 11-də Mərkəzi Komitənin Təbliğat və təşviqat şöbəsi müdirinin müavini Səlvər Aslanov respublikada ayrı-ayrı yazıçıların səhvleri haqqında Azərbaycan KP MK-ya geniş bir arayış hazırladı. O, qeyd edirdi ki, Xəlil Rzanın "Ana dili" şeirində və Qlavlit tərəfindən nəşrinə icazə verilməyən "Məftilə sarılmış yaralar" poemasında ciddi ideya qüsurları var. Qlavlit onun ideya cəhətdən qüsurlu olan bu əsərlərinin çap edilməsi eleyhinə Mərkəzi Komitəyə xəbərdarlıq etsə də, "Azərbaycan ədəbiyyatının ireliyə doğru hərəkətinə sırf arxaik mövqedən" yanaşan "Azərbaycan" jurnalı Xəlil Rzanın ideya cəhətdən qüsurlu şeirlərini dərc edib. Görünür jurnalın baş redaktoru Əbülhəsənə töhmət verməsini yumşaq cəza olub.

Bu arayışı əsas götürərək Azərbaycan KP MK Bürosu iyulun 17-de "Respublikanın ayrı-ayrı yazıçılarının səhvleri haqqında" məsələni müzakirə edib 7 bənddən ibaret qərar qəbul etdi. Qərarın ikinci bəndində yazılırdı: "Bizim partiyənən siyasetinə və yüksək proletar beynəlmiləciliyi principinə zidd olan milli mehdudluq və lovğalıq kimi yanlış mövqeyə yuvarlanmış şair Xəlil Rzanın və tənqidçilər Məsud Əlioğlunun, Qulu Xəlilovun davranışını pişlənilsin. Mətbuatda səhv çıxışına görə Məsud Əlioğlu "Azərbaycan" jurnalının redaksiya heyetinin tərkibində çıxarılsın." Qərarın üçüncü bəndində deyildi: "İdeyaca qüsurlu və bədii cəhətdən zəif materiallar dərc etdiklərinə görə "Azərbaycan" jurnalının redaktoru Əbülhəsən Ələkbərzadəyə və "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetinin redaktoru Qasim Qasızmədəyə töhmət verilsin."

Bu qərardan sonra Mərkəzi Komitənin 1962-ci ilin avqust ayında keçirilən plenumunda Vəli Axundov Yazıçılar İttifaqını

Mərkəzi Komitənin 1961-ci ilin fevralında ədəbiyyat haqqında qəbul etdiyi qərarı ləng yerine yetirmek üstündə tənqid etdi. Buna misal olaraq o, Xəlil Rzanın "Ana dili" və "Məftilə sarılmış yaralar" əsərlərinin üzərinə dayandı. Axundov dedi: "Yazıçılar İttifaqının partiya təşkilati və xüsusi mətbuat orqanları ədəbi gəncliyi kommunizm işinə hədsiz sədaqət ruhunda, milli mehdudluğun hər cür təzahürlərinə qarşı təbiyə etməli olan "Azərbaycan" jurnalının bu ilki üçüncü nömrəsi xüsusi xarakterikdir. Həmin nömrədə Xəlil Rzanın şeirləri ilə yanaşı Qulu Xəlilovun bir məqaləsi dərc edilmişdir ki, həmin məqalənin müəllifi də milli lovğalığa qapılmışdır."

Axundovdan sonra çıkış

"Mehdi Hüseyin plenuma məlumat verdi ki, Xəlil Rzanın bu şeiri onun öz iştirakı ile Yazıçılar İttifaqının Rəyasət Heyətində mühakimə olunmuş və bu şeira öz səhifəsində yer vermiş "Azərbaycan" jurnalı kəskin tənqid edilmişdir.

mündən sonra Yazıçılar İttifaqı ilk partiya təşkilatının açıq partiya iclası keçirildi. İclasın gündəliyində başlıca məsələ MK plenumunda Yazıçılar İttifaqının ünvanına deyilmiş sərt tənqidin müzakirəsi, Xəlil Rza, Qulu Xəlilov və Məsud Əlioğlu-

tayev və digər sovet yaziçı, şair və rəssamların müşavirədə "kuzkina mat" söyü ilə hədələdi. Respublika KP MK-nin ideoloji məsələlər üzrə katibi Xasay Vəzirov başda olmaqla Azərbaycan nümayəndə heyeti də orada iştirak etmişdi. Xasay müəllim tədbirdən qayıdan sonra martın 21-də respublika yaradıcı ziyanlarının geniş müşavirəsini keçirdi. O, müşavirəsində dedi: allaha şükür olsun ki, (o vaxt hełə Allah sözü kiçik hərfə yazıldı) Xruşşov yoldaşın yuxarıda adını çəkdiyi "pozucu" ünsürlərdən bizdə yoxdur. Amma son vaxtlar zəif, ideyəz, "orta səviyyəli" əsərlərin çoxalmasından, sənətkarların bir hissəsinin bilik və istedad səviyyəsinin aşağı olmasından şikayətlənərək dedi: "bir çox şeir kitablarını oxuyub öz-özüne düşünürsən ki, bəs hanı həyatınızın təsviri, hanı kommunizm quran insanlarımız, onların hissələri, həyəcanları, düşüncələri, arzuları? Niyə müasir varlığın təsviri bu qədər soyuq və sönükdür? Nə üçün şairlər əsrin böyük hadisələrini qoyub, çox zaman xırda, əhəmiyyətsiz mövzularla məşğul olurlar? Bəzi əsərlərdə hiss olunan məyusluq, ah-zar, xəstə, sentimental ruh haradan gelmişdir. Öz fikrinin təsdiqi kimi o, dedi ki, "Xəlil Rza yoldaş "Dəli dağ" adlı simvolik bir şeir yazıb, özünü "ildirimin qızıl nişələrinə" sinə gərmış bir dağa bənzətmüşdür ki, bu açıqdan-açıq tərslikdir, yolunu azmaqdır. Ən pisi budur ki, bu şeir Bakı mətbuatında rədd edilmiş, lakin müəllif guya "qoçaqlıq" eyləyib, onu gizlince "Muğan pam-bıraqçı" qəzetində buraxdırılmışdır. Bu tamamilə biabırıcı bir faktdır."

Müşavirədən sonra Mehdi Hüseyin Mərkəzi Komitəyə yazdığı ikinci arayışda "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetini sərt tənqid etmişdi. Qəzet haqqında yazdığını arayışda Mehdi Hüseyin göstərirdi ki, qəzet siyasi və mədəni hadisələrin işqalandırılmasına bir qayda olaraq gecikmələrə və səhvələrə yol verir. O, yazdı: "Gənc şair Xəlil Rzanın şeirlərində milli mehdudluq və lovğalığı təsvir edən kiçik bir yazından sonra redaksiya oktyabr ayında çıxan bayram nömrəsində baş məqalə əvəzinə həmin müəllifin zəif şeirlərini vermişdir". Qəribədir 60-ci illərdə Xəlil Rza haqqında yazılan arayışları ötən əsrin 80-ci illərinin sonunda onun haqqında yazılın arayışlarla müqayisə etdikdə onun ardıcıl olaraq komminist rejimi tərəfindən təqib edildiyi aydın olur. Bu baxımdan Respublika "Bilik" Cəmiyyəti idarə Heyətinin birinci müavini Qeyşər Xəlilovun 1988-ci ilin avqust ayının 31-də birinci katib Əbdürəhman Vəzirova yazdığı məktub çox səciyyəvidir...

Cəmil Həsənli

Odla oynayan Xəlil Rza

edən Yazıçılar İttifaqının birinci katibi Mehdi Hüseyin birinci katibin tənqidini mülahizələrinə haqq qazandırdı, məruzədə adı çəkilən İttifaq üzvlərinin, xüsusi Xəlil Rzanın düz yolda olmadıqlarını dedi. O, qeyd etdi ki, "mən "Ana dili" şeirinin hər sətrində düşünlənməmiş, sağlam məhakimədən keçirilməmiş,

Vəli Axundov plenumdakı yekun sözündə bir daha bu məsələlərə döndü, Abbas Zamanov tənbeh, Xəlil Rza və Məsud Əlioğlunu təbiyə etməyin zəruriyini bildirdi. O, bütün bunları burjua mədəniyyətinin kommunist cəmiyyətinə təsiri ilə izah etməyə çalışdı. Axundov məşhur bir rus deyimini – "müqəd-

nun millətçi hərəkətlərinin pis-lənməsindən ibarət idi. Toplantıya Azərbaycan KP MK-nin Təbliğat və Təşviqat şöbəsinin müdürü Səlvər Aslanov, onun müavini Əziz Mirəhmədov və digərləri də dəvət edilmişdilər. Toplantıda izahat verən Xəlil Rza bildirdi ki, onun yazdığını bir səra "əsərlərdə bir səra kamala yetməmiş və tam bədii şəkil almamış motivlər vارد." Böyük mübahisələrə səbəb olmuş "Ana dili" şeirinə gəldikdə isə əlavə etdi ki, o, bu şeri Moskva-da oxuyarkən yazıb və bölmə rəhbəri Yaroslavski də onu bəyənib. Müzakirələr başa çatdıqdan sonra partiya toplantısı 8 bənddən ibarət qərar qəbul etdi. Qərarda göstərilirdi: "Azərbaycan KP MK-nin qərarlarında, Vəli Axundov yoldaşın V plenumda etdiyi maruzədə haqlı olaraq qeyd edilir ki, Xəlil Rzanın "Ana dili" və "Məftilə sarılmış yaralar" şeirləri milli mehdudluq ruhundə yazılmışdır."

Ədəbiyyat və sənətdəki "ey-intilər" 60-ci illərin əvvəllerində Sovet rehbərliyini də ciddi narahat etməyə başlamışdı. Manej meydanında rəssamların sərgisinə baxarkən Nikita Xruşşov bərk əsəbləşmişdi və bir səra rəssamların mücerred tablolara na baxanda demişdi ki, bunları çəkmək üçün rəssam olmağa ehtiyac yoxdur, belə tabloları eşşəyin quyuğu ilə də çəkmək olar. 1963-cü ilin martın 7-8-də o, bütün Sovet yaradıcı elitarını öz bağına yiğib "yolun azanları" hədələmişdi. Nikita Xruşşov Ernest Neizvestni, İlya Erenburg, Robert Rojdestvenski, Yevgeni Yevtushenko, Vasili Aksyonov, Boris Jutovski, Andrey Voznesenski, Viktor Nekrasov, Konstantin Paustovski, Valentin Ka-

sovet məfkurəsi ilə əlaqəsi olmayan kəmsavad fikirlərin necə qaba ifadə olunduğunu sübut üçün vaxt və enerji sərf etməyi lazımlıq gərmürəm. Bu şeir yalnız müəllifin dünyagörüşündəki nəqsliyə, dar düşüncəliliyə və ən nəhayət sovet poeziyasının bədii prinsiplərini yaxşı dərk ələmədiyinə və adı sənətkarlıq tələblərini unutduğuna bir misal ola bilər... Xəlil Rza gəncdir, təcrübəsizdir, görünür bir az da şöhrətpərəstdir. Etiraf etməyəm ki, gənclərin təbiyəsinə o qədər də ciddi fikir verməmi-

dəs yer boş qalmır" deyimini misal çəkib ideoloji cəbhədə təbliğat işlərinin gücləndirilməsinin vacibliyini vurguladı. O, açıqca dedi ki, beynəlmiləciliyik, xalqlar dostluğu Azərbaycan cəmiyyətinin böyük nailiyyətidir, "əgər Abbas Zamanov və Xəlil Rza bunlara əl qaldırırlarsa, deməli bizim üçün, kommunistlər üçün, sovet adamları üçün ən müqəddəs olan şeylərə əl qaldırırlar. Ona görə belə adamlar partiya orqanlarından aman gözləməlidir". Azərbaycan KP MK plenu-

1964-cü ildə Mərkəzi Komitənin baş katibi seçilən Leonid Brejnev partiyaya rəhbərlik etdiyi ilk illərdə xarici ölkələrə nadir hallarda rəsmi səfər edib. Bu missiyani əsasən SSRİ Nazirlər Sovetinin sədri Aleksey Kosigin, Ali Sovetin Rəyasət Heyətinin sədri Nikolay Podgorni ve xarici işlər naziri Andrey Qromıko həyata keçiriblər. 1970-ci illərin əvvəllərindən başlayaraq Brejnev xarici ölkələrə səfərlərini intensivləşdirib, baş katib özünü beynəlxalq müstəvidə əyani şəkildə tanıdırmağa başlayıb. Ümumilikdə Brejnev hakimiyyətdə olduğu illərdə 40-a yaxın ölkəyə səfər edib.

Avropa ölkələrində fərqli olaraq sovet liderlərini rəsmi səfərlərde həyat yoldaşları çox nadir hallarda müşayiət ediblər. Birinci xanımlar arasında ilk olaraq Raissa Qorbaçova özünü "birinci ledi" kimi tanıda bilib.

Brejnevin həyat yoldaşı Viktoriya Petrovna isə ümumiyyətlə, siyasetdən uzaq olmağa çalışıb, o, ailə qayğıları ilə məşğul olmağa daha çox üstünlük verib. Elə 1973-cü ildə Brejnev Amerika Birleşmiş Ştatlarına səfərinə de xanımsız yollanıb.

1973-cü ilin yazında ABŞ prezidentinin milli məsələlər üzrə müşaviri (sonralar ABŞ-in dövlət katibi) Henri Kissingerin Moskva səfəri zamanı Brejnevin Amerikaya rəsmi səfəri müzakirə olub.

"Birinci ledi" statusunda olan stüardessa

Brejnev ABŞ-a səfərində Niksonu aldatmağa çalışıb, amma...

nub. Brejnev ABŞ-in təklif və dəvətini qəbul edib. Beləliklə, iyun ayının 18-dən sovet liderinin Amerikada rəsmi səfəri başlanıb və səfər 26 iyuna qədər davam edib. Bu, Brejnevin Amerikaya ilk və sonuncu səfəri olub.

Beynəlxalq gərginliyin azaldılması məqsədini daşıyan səfər bir sənədlərin imzalanması, görüşlərin keçirilməsi, liderlərin təkbatək görüşü və qeyri-rəsmi tədbirlər tarixə düşüb. Ümumiyyətlə, siyasi ekspertlər Brej-

nev ABŞ səfərini məhsuldalar və qarşılıqlı anlaşma şəraitində keçdiyini qeyd ediblər.

Brejnev digər sovet liderlərindən fərqli olaraq xarici səfərlərində həmkarları ilə daha tez dil tapmaqda, siyasi atmosferin mülayim olması üçün səmimi münasibət yaratmaq bacarığında, səfərlər zamanı özünü daha "sərbəst" aparmağı ilə fərqlənib. Bu məsələdə onun yumor hissini güclü olması, ən gərgin məqamlarda belə zarafat etmək bacarığı da

böyük rol oynayıb.

Brejnev ABŞ səfərinin bir neçə gününü president Riçard Niksonun villasında yaşayıb. Rəsmi və qeyri-rəsmi tədbirlərdə Niksonun həyat yoldaşı bir-iki dəfə iştirak edib. Belə ki, Brejnevin həyat yoldaşı yanında olmadığından ABŞ-in birinci ledisi görüşlərdə iştirakdan "mehrum" olub. Sovet nümayəndə heyeti bu "narahatlığı" elə birinci gündən anlayıblar və bu haqda Brejneve də məlumat veriblər.

Niksonun villasında Brejnevin şərəfinə ziyafət hazırlananda "ledi" mövzusu yenidən gündəmə gəlib. Brejnev Amerikanın birinci xanımının fəaliyyətini "məhdudlaşdırılmamaq", protokol qaydalarına riayət etmək üçün fərqli bir çıxış yolu tapıb. O, köməkçisənə göstəriş verib ki, təyyarəsində işləyən stüardessanı Niksonun villasına getirsinlər.

Villada ziyafət başlanımda Brejnev stüardessanı Niksona təqdim edib:

Tanış olun, bu xanım mənim həyat yoldaşımdır.

Sözsüz ki, Nikson həmin xanımın heç də Brejnevin həyat yoldaşı olmadığından yaxşı bilib. Amma buna baxmayaraq, gülə-gülə

və nəzakətlə əlini ona uzadıb.

Sonralar həmin görüş haqqında xatirələrini Brejnevin tərcüməçisi Viktor Suxodrev aşağıdakı kimi bölüşüb: "Amerika rəsmilərində Brejnev haqqında bütün məlumatlar var idi. Şəxsi həyatından başlamış, siyasi fəaliyyətinə qədər. Brejnevin həyat yoldaşı kimi təqdim etdiyi stüardessanın da Brejnevin həyat yoldaşı olmadığını Nikson yaxşı bilirdi. Amma o, sovet liderinin bu zərafatına təbəssümə reaksiya verdi, SSRİ-nin "birinci xanımı" ilə tanış oldu. Bu hadisə ziyaflıdə xoş bir atmosfer yaratdı. Onu da qeyd edim ki, stüardessa öz dəvərini, hərəkatları, rəftəri ilə heç də Amerikanın birinci ledisindən geri qalmırı. Onun ingilis dilində sərhəd dəntəsi isə amerikalılarla olunduca xoş təsir bağışlayırdı. Hətta o, ham Brejnev, ham də Niksonla çox səmimi zərafatlar da edirdi. Beləliklə, stüardessa iki gün Niksonun villasında "birinci ledi" statusunda yaşıdat..."

Ən maraqlı hadisə isə ziyaflıtin sonunda baş verib. Sonda Nikson sovet nümayəndə heyəti rəmzi olaraq kiçik hədiyyələr bağışlayıb. Amerika prezidenti Brejneve iki hədiyyə verərək güle-gülə deyib :

Cənab Brejnev, ikinci hədiyyəni bizim adımızdan Viktoriya Petrovnaya təqdim edərsiniz.

Brejnev Amerika prezidentinin atmaca-sürprizini cavabsız qoymayıb: Kəşfiyyatınız pis işləmir.

Stalinin "qanundankənar" nəvəsi

Yevgeni babasını hamidan artıq müdafiə edib

Yaxın qohumlar onun Stalinin nəvəsi olduğunu qəbul etmeyiblər. Yevgeni Cuqaşvilidə bu faktı təsdiq eden Tbilisi şəhər məhkəməsinin rəsmi sənədi olsa da, nəvə Stalinin qohumlar öz etraflarına buraxmayıblar. Stalinin qızı Svetlana Alliluyeva Yevgeni Cuqaşvilini firıldاقçı adlandırdı. Stalinin nəvəsi Qalina Cuqaşvili (Yakovun qızı) isə mətbuatı açıqlamalarında məsələyə aşağıdakı kimi aydınlıq gətirib: "Man Yevgenini qardaşım kimi qəbul etmirəm və bu məsələnin tarixçəsini da yaxşı biliram. 1936-ci ildə anam tamadıq bir qadından məktub alıb. Həmin məktub Uryupinsk (Volqograd vilayəti) şəhərindən yazıtlı. Qadın məktubda bildirib ki, onun dünyaya gətirdiyi körpanın atası Yakovdur, yəni mənim atam. Anam səs-küy yaranmasın, babamın (Stalinin) adı hallanmasın deyə bu hadisəni dərin dənənən aşardırmayıb. Amma hər ay ona müzəyyən məbləğdə pul göndərib. Atam bu məsələdən xəbər tutanda əsəbləşib və anama deyib ki, mənim başqa bir yerdə oğlum yoxdur və ola da bilməz. Bir neçə aydan sonra həmin qadın poçtla ona göndərilən pulları aliment kimi təqdim edərək Yevgeniyə atamın soyadını ala bilib. Yevgeni Cuqaşvili Stalin in nəslində belə peydə olub..."

Bəs, həqiqət necədir? Yevgeni Cuqaşvili həqiqətənmə Stalinin nəvəsidir?

1930-cu illərin əvvəllerində Olqa Qolişevi adlı bir qız aviasiya texnikumuna qəbul olunmaq üçün Uryupinskdən Moskava gedib. Bu ərefədə o, Yakovla tanış olub və aralarında ciddi münasibət yaranıb. Yakovun seçimi Stalinin de ürəyince olub. Cütlük aile qurub. Amma bilinməyen sebəblərdən onlar rəsmi nikaha girmeyiblər. Qərrə alıblar ki, bu məsələni toy mərasimindən sonra saxlasınlar. Stalinin göstərişi ilə cütlüyə Moskvanın mərkəzində kiçik bir mənzil də verilib.

Bir il keçməmiş Yakovla Olqanın münasibətləri pozulub. Olqa Moskavadan Uryupinske qayıdır. 1936-ci ildə onun oğlu Yevgeni dünyaya gəlib. Əvvəlcə Yevgeni anasının soyadını, Qolişev soyadını daşıyıb. Olqa ilə Yakovun aralarındaki iki illik yazışmalardan sonra Yakov öz soyadını Yevgeniyə verməyə razılıq verib. Beləliklə, Yevgeni 1938-ci ildən Cuqaşvili soyadını daşıyıb.

Yevgeni orta təhsilini Uryupinskde alıb. Mühərbiyədən sonra onun anası Moskveyə köçüb, Moskva hərbi dairəsinin maliyyə hissəsində inkassator vəzifəsində işləyib. 1947-ci ildə Yevgeni Tverdə hərbi məktəbə qəbul olunub. Daha sonra təhsilini Jukovski adına hərbi akademiyada davam etdirib. Akademiyada təhsilini başa vurduqdan sonra Yevgeni Cuqaşvili hərbi sənaye təyinatlı zavodlarda hərbi nümayəndə vəzifəsində çalışıb.

Yevgeni Cuqaşvili 1973-cü ildə Lenin adına Hərbi Siyasi Akademiyada xüsusi kurşular keçərək "Hərbi incəsənet" kafedrasında dissertasiya müdafiə edib, hərb elmləri namizədi alımlıq dərcəcəsinə alıb.

Sonrakı fəaliyyətini pedaqoji sahə ilə bağlayan Cuqaşvili baş qərargahın hərbi akademiyasında və Malinovski adına hərbi akademiyada müəllim kimi işləyib.

SSRİ-nin süqtundan sonra Cuqaşvili Rusiya və Gürcüstanın siyasi həyatında komunist hərəkatının feallarından birinə çevrilib. O, Gürcüstan Yeni Kommunist Partiyasının baş katibi seçilib.

Cuqaşvili Stalinin nəvəsi kimi SSRİ-dən daha çox, xarici ölkələrə tanınıb. Beynəlxalq təşkilatların XX esrin nehəng siyasetçiləri ilə bağlı keçirdikləri tədbirlərdə Cuqaşvili fəxri qonaq kimi iştirak edib.

Beynəlxalq müstəvidə II dünya mühərbiəsi ilə bağlı müzakirələr açılanda, Stalin

hənsi bir məsələdə ittiham olunanda Yevgeni Cuqaşvili bu cür hadisələrə dərhal reaksiya verib. O, dəfələrlə babasının ünvanına deyilən ifadələrlə bağlı rəsmi olaraq məhkəmələrə müraciət edib və əksər hallarda Stalinin müdafiə etməyi, temizə çıxarmağı bacarıb.

Yevgeni Cuqaşvili Stalinin digər nəvələri tərəfindən qəbul edilməsə də, o, baba Stalinin en ən yaxşı təbliğatçısı olub. "Yakov – Stalinin oğlu" filminde Yevgeni Cuqaşvili Stalinin obrazını canlandırdı.

Cuqaşviliin müəllifi olduğu "Stalin mənim babamdır. O, mütqəddəsdir" kitabı isə geniş oxucu auditoriyası toplayaraq populyar nəşrlərdən birinə çevrilib.

Cuqaşvili siyasi fəaliyyətində cəsaretlə olmayı, açıq fikir söyləməyi ilə də yadda qəlib. Jurnalistlərin ona baba ilə bağlı suallarına isə o, fərqli cavab verib: "Mən Stalinə bədəyə bilmərəm. Mənim yaddaşımda Stalin nəhəng bir dövlətin nəhəng bir rəhbəri kimi

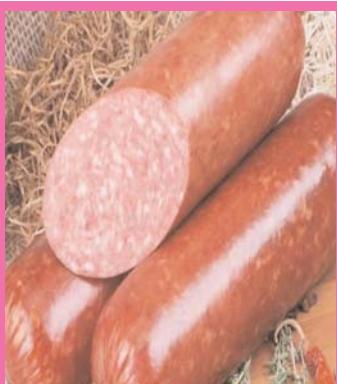
yadda qalıb. Onun rəhbərlikdə olduğu illər SSRİ-nin qızıl dövrüdür..."

Vladimir Putinin siyasi fəaliyyəti ilə bağlı suala isə Cuqaşvili daha sərt cavab verib: "Putin düşməndir. O, qəbuledilməz siyasetçidir. Putini Stalinə bənzətmək isə qəti yolverilməzdür. Məhz Xruşov, Qorbaçov, Yeltsin kimi dövlət başçıları ölkəni bu vəziyyətə salıb. Əgər Stalinin ömrü bir az da uzun olsayıd, biz bu acınacaqlı vəziyyət düsməzdik..."

Yevgeni Cuqaşvili həm Moskvada, həm de Tbilisidə yaşayıb. Moskvadakı mənzili ona Leonid Brejnev, Tbilisidə isə Eduard Şevardnadze bağışlayıb.

Cuqaşvili 2016-ci ildə vəfat edib. O, evlərinin yaxınlığında avtobus dayanacağında huşunu itirib. Təcili tibbi yardım gelənə qədər 80 yaşlı Yevgeni Cuqaşvili həyatını itti.

Təqdim edən: İlham Cəmiloğlu

Kolbasanın keyfiyyətinə verilən tələblər

Kolbasa sevilən qəlyanaltı qidalardan biri sayılır. Onun tarixinə nəzər salanda məlum olur ki, bu məhsul qatqısız olaraq ancaq ətdən hazırlanıb. Xırda-xırda doğranılmış tikələri təmizlənmiş heyvan bağırsaqlarına doldurub müxtəlif ədəvalar və duz əlavə edir, daha sonra uc-uca bağlayıb qurutmaq üçün asır, bəzən hisə də verirdilər.

İndi kolbasanın içində ətdən başqa hər şeyə rast gəlmək mümkünündür. Bu ya-xınlarda Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi apardığı monitorinq nəticəsində tərkibində nəinki mal etinə, heç malın DNT-sine də rast gelmədikləri markaların siyahısını çıxarıb.

Qida mütəxəssisi Aytac Zülfüqarlı deyib: "Kolbasalarda quruma, parçalanma, içərisində su və normadan artıq yağ, yapıqlılıq, rənginin çox tünd və ya çox açıq olması onun düzgün istehsal edilmədiyini göstərir. Kolbasa məhsulu dilimləndikdə çətin kəsilməməli, yapışmamalı, dilimlər parçalanmamalı və rəngi çəhraydan tünd qırmızılaşdır, bərabər qarışdırılmış və boz ləklərsiz olmalıdır. Kolbasa məhsulunda həmin əlamətlərə rast gəlinməsi onun standartlara uyğun olmayıñından xəbər verir. Kolbasanın xəmiri bircinsli olmalı, hətta quruyanda da eyni şəkildə qurumalıdır. Kolbasanın doğrayanda xoşagəlməz qoxu, yedikdə acılıq, mədədə ağırlıq hiss olunması da onun keyfiyyətsiz hazırlanmasına dələlat edir".

Mütəxəssislər gün ərzində 50 qramdan çox kolbasa yeməməyi, hətta məmkünse ayda bir dəfə istehlak etməyi tövsiyə edirlər.

Yaya qədər sağlam arıqlamağın yolları

Yaya qədər arıqlayıb ideal bədən quruluşuna sahib olmaq istəyirsiniz, lifli qidalara üstünlük vermelisiniz.

Bu sözləri rusiyalı endokrinoloq Maria Kaloşina öz müsahibəsində deyib. Eskpert sağlamlığa zərər vurmadan arıqlamağın əsas qaydalarını izah edib.

"Tərəvəzər pəhriz lifinin əla manbəyidir. Lif mədəni doldurur və uzun müddət doyurur, qanda şəkər səviyyəsini tənzimləməyə kömək edir, xolesterin səviyyəsinə aşağı salır", - mütəxəssis izah edib.

Kaloşina arıqlama prosesində diqqətli olmağı və bədənə zərər verməməyi tövsiyə edib. Onun sözlərinə görə, sərt məhdudiyyətlər həzm sisteminin pozulmasına gətirib çıxarıır. Əgər bir tikə tort yemişinizə və səhər tərəzidə çekinizin artdığını gördünüsə, təşviş düşməyin. Bu, artıq mayedir və pəhrizi normaya salıqlıdan sonra dərhal yox olur. Endokrinoloq vurgulayıb ki, insanlar susuzluğu acliqla səhv sala bilirlər. Yemək istəyi varsa, 200 mililitr su için və acliq hissini yenidən nəzərdən keçirin.

"Eyni zamanda lazımlıduqca içmək lazımdır, özünüüzü gündə iki litr su içməyə məcbur etməyin. Suyu çox içsəniz, böyrəklərə yük artacaq, dövrən edən qanın həcmi artacaq və bu da öz növbəsində kəllədaxili təzyiqin

çox yemək riski ilə üzləşirsınız. Tərkibində lif olmayan yarımfabrikat qidalara yeməyin. Yağsız qidalara da üstünlük verməyin, onlardan praktiki olaraq heç bir fayda yoxdur. Bundan əlavə, bədəndə faydalı mikroelementlərin

artmasına, baş ağrılara səbəb ola bilər. Oyandıqdan sonra bir stekan ilq su içmək müalicəvi təsirə malikdir", - ekspert vurgulayıb.

Endokrinoloq səhər yeməyini də ötürməməyi tövsiyə edib: "Səhər yeməyinin kalori miqdari ümumi pəhrizin təxminən 35 faizini təşkil etməlidir. Səhər yeməyini ötürməklə nəharda lazımlı olduğundan daha

səviyyəsinə nəzarət etməlisiniz. Onların çatışlığı da daimi acliq hissini səbəb ola bilər.

Gündəlik rejiminizi izləyin. Ən az 8 saat və saat 23.00-dan gec olmayaq yatmaq hər şeydən daha çox vacibdir. Saat 23.00-dan 1.00-a qədər olan müddətdə yağların parçalanması prosesində iştirak edən lipaz hormonu ifraz olunur", - mütəxəssis əlavə edib.

Meyvələrin qabıqlı yeyilməsi daha faydalıdır

Meyvə-tərəvəzlərin qabıqlarının faydalı olması hər kəsə məlum olsa da, əksər halarda onun qabığını soyandan sonra istehlak edirlər. Doğrudur, elə meyvələr var ki, onun qabığını birbaşa yemək olmaz. Lakin elələri də var ki, onu soymağa ehtiyac yox-

dur.

Həkim-diyetoloq Ofeliya Tahirova deyib: "Meyvə və tərəvəzin qabıqlı şəkildə yeyilməsi çox faydalıdır. Gündəlik istifadə edilən meyvə-tərəvəzlər tam orqanik şəkildə yetişsə, onların qabıqlı halda yeyilməsi məsləhətdir, çünkü orqanizm üçün faydalı sayılan lif qatı qabığın üzərində daha çox olur".

Meyvə-tərəvəzlərin qabığında müxtəlif vitaminlər olur. Məsələn, kartof qabığı S və B6 vitaminları, fosfor və magneziyumlə zəngindir, limon qabığı ürəye faydalıdır, eyni zamanda sinir sistemini sakitleşdirir.

Meyvə və tərəvəzləri qabıqlı şəkildə yemək bir çox xəstəliklərin müalicəsinə müsbət təsir göstərir. Tərəvəzləri istənilən vaxtda, meyvələri isə günün birinci yarısında yeməyi məsləhət gören həkim-diyetoloq deyib: "Meyvə-tərəvəzlər artıq çəkiyə səbəb olmamaq baxımından ən alternativ qida məhsulu sayılır. Hər yeyilən yeməyin yanında tərəvəz porsiyası olmalıdır. Daha yaxşı olar ki, onun miqdarı yeməkdən az olmasın".

Mixək yaşı insanların qan damarları üçün faydalıdır

Tərkibindəki vitaminlər, mineralar, antioksidantlar sayəsində mixək yaşılı nəslin sağlamlığına yaxşı təsir edir.

Diyetoloq, tibb elmləri doktoru Marqarita Korolyovanın sözlərinə görə, mixək damarların möhkəmləndirilmesi üçün faydalıdır: "O, yaşlı nəsildə damar divarının və hüceyrə membranlarının bütövlüyü qoruyub saxlayır. Bu əvviyatın istehlaki iltihab əleyhina təsirə malikdir".

Mixək təkcə serbest radikalara deyil, həm də orqanizmdə iltihaba səbəb olma biləcək digər amillərə qarşı da müqavimət göstərir. M.Korolyova bəzən mixəyin allergik simptomların yaranmasına səbəb olmasına diqqət yetirib. Mütəxəssis əlavə edib ki, bu cür əvviyatlar heç də bütün insanların nəticəsiz istifadə edə biləcəyi universal məhsul deyil.

Təsisçi:

Tapdıq Abbas

Bas redaktor:

Akif Nəsirli

Birinci müavini:

Şahnaz Salehqızı

İnformasiya söbəsinin müdürü:

Röyal Əsədli

Bölgə müxbirləri:

Vaqif Cəmiloğlu
Sadıq Sadıqlı
İqbal Məmmədov
Əlizadə Nəhmədəqaoğlu
İlkin Əsədzadə

Qəzet 16 fevral 2003-ci ildən çıxır.

Ünvan: AZ 1073, Azərbaycan,
Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, 6-cı mərtəbə

"Azərbaycan" nəşriyyatı
Tel: 510 15 07, Fax: 510 15 06
E-mail: paralel_qazeta@mail.ru

Qəzet "Son Dakika" MMC-nin
mətbəəsində çap olunub.

Əlyazmalara röy verilmir və geri qaytarılmır.

Qeydiyyat №257
Sifariş: 2185 Tiraj: 1550